

LähiTapiola Satakunta
Keskinäinen
Vakuutusyhtiö

Toimintakertomus ja
tilinpäätös 2017
y-tunnus: 0137458-1

LÄHITAPIOLA

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	3
LähiTapiola Satakunta 2017	3
Vakavaraisuus ja riskienhallinta	6
Hallinto, henkilöstö, palkitseminen	7
Vastuullisuus	8
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	9
Tulevaisuuden näkymät	9
Ehdotus voiton käyttämisestä	10
TILINPÄÄTÖS	11
Tuloslaskelma	11
Tase	13
Epäsuora rahoituslaskelma	15
Tunnusluvut	16
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	17
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	32
Riskienhallinnan liitetiedot	35
Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperiaatteet	37
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	40
Tilinpäätösmerkintä	41
Tilintarkastuskertomus	42

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola Satakunta) kuuluu LähiTapiola-ryhmään, jonka johtavana yrityksenä toimii LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola Vahinkoyhtiö, y-tunnus 0211034-2). LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös on julkaistu LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

LähiTapiola Satakunta 2017

Elämänturvastrategiamme mukaisesti tavoitteenamme on tuottaa asiakkaillemme kokonaisvaltaista ja ennakoivaa palvelua terveyden, turvallisuuden ja talouden alueilla. Vahvistimme asemaamme erityisesti terveys- ja hyvinvointipalveluissa, jotka ovat yksi asiakkaidemme elämänturvan peruspilareista.

Terveys

- LähiTapiola ja Mehiläinen solmivat strategisen kumppanuuden, jonka tavoitteena on sujuvampi palvelu yhteisille asiakkaille ja uusien innovatiivisten vakuutus- ja terveyspalveluiden kehittäminen.
- Jatkoimme aktiivisesti älyhenkivakuutuksen tarjontaa. Palvelukokonaisuuden tarkoitus on saada asiakkaat aktiivisesti kiinnittämään huomiota liikkumiseen, ravintoon ja palautumiseen.

Turvallisuus

- Laskimme koti- ja liikennevakuutusten hintoja asiakkaidemme eduksi.
- Toteutimme monia paikallisia turvallisuutta edistäviä ja vahinkoja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Järjestimme erilaisia koulutuksia, varoitimme poikkeuksellisista sääolosuhteista ja tarkastimme asiakkaidemme alkusammutuskaluston kunnon.

Talous

- Uudistimme sijoituspalvelutarjoomamme. Samalla aloitimme kaikille asiakkaille avoimet sijoituswebinaarit, joissa tarjoamme näkemyksemme sijoitusmarkkinoista ja sen tarjoamista mahdollisuuksista varautua tulevaisuuteen.

Asiakaskokemuksen ja alueellisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi alueyhtiöiden asiakkaiden liikennevakuutukset siirrettiin 30.6.2017 LähiTapiola Vahinkoyhtiöstä alueyhtiöihin.

Tulostiivistelmä	2017 *	2016
Liiketulos, milj. eur.	6,0	2,5
Kokonaistulos, milj. eur.	8,3	3,0
Tilikauden tulos, milj. eur.	2,4	1,9
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta, milj. eur.	4,4	1,3
Kokonaispääoman tuotto, %	10,0	5,9
Vakavaraisuussuhde, % **	206,0	279,0

Tunnuslukujen laskentakaavat on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

* Vertailukauden luvut eivät ole liiketoimintasiirrosta johtuen vertailukelpoisia raportointikauden lukuihin.

** Vakavaraisuussuhde = hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen (Solvenssi II).

Liiketoiminta-alueet

Asiakkaiden liikennevakuutukset suurasiakkaita lukuun ottamatta siirrettiin 30.6.2017 LähiTapiola Vahinkoyhtiön kannasta alueyhtiöihin. Vakuutuskannan luovutuksessa ja liiketoimintasiirrossa LähiTapiola Vahinkoyhtiö luovutti liikennevakuutuksen vakuutuskantaan liittyvät vakuutus sopimukset, vastuuvelan mukaan lukien tasoituspääomat ja sen katteena olevat varat sekä muut liikennevakuutuksen vakuutustoimintaan kuuluvat varat, velat ja varaukset alueyhtiöille. Järjestelyssä varmistettiin, että liiketoimintasiirtokokonaisuus täytti kaikki vakavaraisuusvaatimukset. LähiTapiola Vahinkoyhtiö merkitsi siirtoon liittyen alueyhtiöiden takuusuuksia. Vertailukauden luvut eivät ole liiketoimintasiir-

Avainluvut	2017	2016
Riskisuhde ilman perustekorkokulua, %	54,4	64,2
Toimintakulusuhde, %	27,9	30,0
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %	82,3	94,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, %	5,5	4,1
Vakuutustekninen vastuuvélka, milj. eur.	81,9	33,7
Oma pääoma, milj. eur.	20,0	11,9
Taseen loppusumma, milj. eur.	104,3	47,6

rosta johtuen vertailukelpoisia raportointikauden lukuihin.

Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo oli 26,9 miljoonaa euroa, vapaaehtoisten lajien kasvu oli 14,6 %. Maksutulomme kasvoi kaikilla liiketoiminta-alueilla. Suurinta kasvamme oli yritysasiakkaissa.

Liiketoiminta- ja kokonaistulos olivat voitollisia. **Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua** oli 82,3 prosenttia. Yhtiö maksoi asiakkailleen 18,0 miljoonaa euroa korvauksia. Vakuutusliikkeen hyvän kannattavuuden taustalla näkyy suotuisa vahinkokehitys ja vahinkoja ennaltaehkäisevä riskienhallintatyö. Henkilövakuuttamisessa hoitoketjuja on nopeutettu ja aktiivinen yhteistyö hoitolaitoskumppaneiden kanssa on jatkunut tiiviinä.

Sijoitustoiminnan tarkoitus on tuottaa arvoa omistaja-asiakkaillemme. Sijoitustoiminnan tuotoilla mahdollistetaan vakavaraisuuden ylläpitäminen sekä kilpailukykyisten palveluiden tuottaminen asiakkaillemme.

Sijoituskanta on pidetty riittävän yksinkertaisena, joka mahdollistaa myös kattavan riskienhallinnan. Sijoitustoimintamme on pitkäjänteistä ja suunnittelemme aina toimintaa vähintään 5 vuoden aikahorisontilla perustuen myös ekonomistiemme näkemyksiin markkinakehityksestä. Suunnitelmallisen sijoitustoiminnan keskeinen tavoite on mahdollistaa tehokas, tavoitteellinen, prosessimainen sekä kurinalainen ja riskit tiedostava sijoitusvarallisuuden hoito. Vakuutusyhtiöiden ja asiakkaidemme varat sijoitetaan siten tuotavasti ja turvaavasti.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli vahva 5,5 %. Liikennevakuutuksen liiketoimintasiirron yhteydessä LähiTapiola Vahinkoyhtiöstä LähiTapiola Alueyhtiö-

Sijoitustoiminta	2017	2016
Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin, %	5,5	4,1
Korkosijoitukset	4,1	5,2
Osakesijoitukset	8,5	4,4
Kiinteistö sijoitukset	3,6	2,5
Muut sijoitukset	3,3	3,5
Sijoitusten allokaatio, %	100,0	100,0
Korkosijoitukset	34,5	47,9
Osakesijoitukset	44,3	28,4
Kiinteistö sijoitukset	20,9	23,1
Muut sijoitukset	0,2	0,5
Sijoitusomaisuus käyvin arvoin, milj. eur.	107,3	48,7

le siirtynyt sijoitusomaisuus käyvin arvoin oli 52,9 miljoonaa euroa.

Liikennevakuutuksen liiketoimintasiirron seurauksena **vakavaraisuussuhde** heikkeni pääomavaatimuksen kasvettua enemmän kuin oma varallisuus. Yhtiön vakavaraisuusasema on vahva.

Tilikauden merkittävät tapahtumat

Asiakaskokemuksen ja alueellisen kilpailukykyyn vahvistamiseksi alueyhtiöiden asiakkaiden liikennevakuutukset siirrettiin 30.6.2017 LähiTapiola Vahinkoyhtiöstä alueyhtiöihin. Järjestelyllä jatkettiin LähiTapiola-ryhmän harjoittaman vahinkovakuutustoiminnan alueellistamista ja kasvatettiin liiketoiminnan paikallista vaikuttavuutta.

Liikennevakuutustoiminnan hajauttamisen yhteydessä päätettiin kaikkien ryhmän yhtiöiden välillä uudesta LähiTapiolan ryhmäsopimuksesta, joka korvasi Tapiola-ryhmän ja Lähivakuutus-ryhmän yhdistymisen yhteydessä 7.2.2012 tehdyn yhtiöryhmän perustamissopimuksen. Lisäksi LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden välistä yhteisvastuusopimusta päivitettiin uutta tilannetta vastaavaksi.

LähiTapiola-ryhmän elämänturvastrategiaa toteutettiin mm. aloittamalla terveys- ja hyvinvointipalveluihin liittyvä yhteistyö Mehiläisen kanssa. Osana elämänturvastrategiaa tilikaudella lanseerattiin uusi Älykotivakuutus, työkyky- ja työterveysvakuutukset sekä Terve! –vakuutus. Samalla käynnistettiin toimistokanavaudistus, jonka myötä asiakaspalvelutoimistoista tehdään elämänturvatoimistoja.

LähiTapiola-ryhmään perustettiin LähiTapiola Rahoitus Oy tarkoituksena laajentaa tuotevalikoimaa myös ajoneuvojen osamaksu- ja rahoituspalveluihin.

LähiTapiola-ryhmän tietojärjestelmien kokonaisuudistuksessa edettiin suunnitelman mukaisesti. Uudistus on merkittävä panostus teknologia- ja digikehitykseen sekä asiakaskokemuksen kehittämiseen.

LähiTapiola-ryhmässä vahvistettiin uusi tietosuojapolitiikka ja nimitettiin tietosuojavastaava. Tulevaisuuden tietoturva- ja kyberuhkiin varauduttiin laajentamalla yhteistyötä eettisten hakkereiden kanssa sekä käyttöönottamalla uuden

sukupolven tietoturvapalveluita turvaamaan luottamukselliset tiedot.

Asiakkaat ja asiakasedut

LähiTapiola-ryhmän toiminnan ylijäämä käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi maksun alennuksina, asiakashyvityksinä ja palvelujen kehittämisenä. Osa tuloksesta käytetään kartuttamaan yhtiön vakavaraisuutta, jolloin varmistetaan asiakkaiden edut tulevaisuudessakin.

Omistaja-asiakkaan palveluetuja ovat muun muassa TerveysHelppi, Älyhenkivakuutus ja Hätäpalvelu. Vuonna 2017 LähiTapiola Satakunnan alueella Sankarikoulutuksessa opetettiin ensiaputaidot noin 330 asiakkaalle ja 1730 koululaiselle.

Kiitoksena asiakkaidemme huolellisuudesta ja esimerkillisestä toiminnasta alensimme vuodelle 2017 nykyisiä koti- ja liikennevakuutustemme hintoja. Muiden vahinkovakuutustemme hinnat säilyivät ennallaan. Edut hyödyttivät sekä nykyisiä että uusia asiakkaitamme.

Etujen määrää lisää myös yksityistalousasiakkaiden vakuutuksia koskeva bonusyhteistyö S-ryhmän kanssa.

Yksityistalouksien keskittämälennusten kokonaismäärä nousi 2,0 miljoonaan euroon ja lisäksi asiakkaillemme maksettiin vakuutusmaksuista S-ryhmän Bonusta 0,7 miljoonaa euroa. Lisäksi Henkiyhtiö hyvitti 135 tuhatta euroa asiakashyvityksiä asiakkaidemme vakuutussäästöille.

Toimintaympäristö

Vahinkovakuutustoiminta

Suomen kansantalouden näkymät ovat positiivisimmat pitkään aikoihin. Vahvimman kasvun ennakoidaan kohdistuvan vuoteen 2017 ja tasaantuvan vuodelle 2018. Pitkällä aikavälillä talouskasvu voi kuitenkin jäädä laimeaksi. Uhkana on edelleen tarvittavien rakenteellisten uudistusten hidas tai riittämätön toteuttaminen.

Taluskasvu on ollut pitkään kotimaisen kysynnän varassa, mutta nyt kasvun pohja on laajentumassa myös vientiin. Yksityistä kulutusta tukevat työllisyystilanteen paraneminen ja ostovoiman koheneminen. Poikkeuksellisen matalat lainakorot kotitalouksille ja yrityksille ylläpitävät kulutusta ja piristävät investointeja.

Investoinnit ovat olleet voimakkaassa kasvussa jo pidemmän aikaa, ja vienti on piristynyt selvästi. Kestävän ja tasapainoisen kasvun tunnusmerkit eivät kuitenkaan vielä kaikilta osin täyty. Alueelliset kehitysnäkymät ovat positiiviset. Työttömyys on kääntynyt laskuun ja myönteinen työllisyyskehitys näyttäisi jatkuvan lähitulevaisuudessa. Toimialoista rakentamisen lisäksi suhdannenäkymät ovat positiiviset teollisuudessa, ICT-alalla ja palvelualoilla.

Maksutulon kehitys on ollut vuoden 2017 aikana lievästi miinusmerkkinen. Verrattuna edellisvuoteen vahinkovakuutuksen liikevoitot ovat heikenneet, mutta ovat edelleen hyvällä tasolla.

Vuoden 2017 alusta voimaan tullut uusi liikennevakuutuslaki on lisännyt hintakilpailua yhtiöiden välillä, minkä seurauksena liikennevakuutuksen maksutulo on laskenut.

Kansantalouden parantuneet näkymät eivät myöskään ole vielä näkyneet lakisääteisen työtapaturmavakuutuksen maksutulon kehityksessä. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulu-suhte on pysynyt erittäin hyvällä tasolla.

Sijoitustoiminta

Maailmantalouden suhdanteiden elpyminen jatkui ja ensimmäistä kertaa suuren finanssikriisin (2007-09) jälkeen kaikki suuret taloudet ja keskeiset talousalueet kasvoivat samaan aikaan. Ennakoivien suhdanneosoittimien mukaan nopein kasvuvauhti näyttää kuitenkin jo jääneen taakse ja vuonna 2018 kasvuun odotetaan hidastuvan edellisestä vuodesta.

Alkuvuonna 2017 ennakoivat suhdanneosoittimet jatkoivat vahvistumistaan, mikä näkyi vahvana kehityksenä osakemarkkinoilla ja muissa riskillisissä omaisuuserissä. Osakemarkkinat ja riskilliset korko-omaisuusluokat tuottivat selvästi valtionlainoja ja käteistä enemmän.

Loppukeväästä euro kääntyi vahvistuvalle uralle dollaria ja muita keskeisiä valuuttoja vastaan. Tämä leikkasi eurosijoittajan tuottoja muissa kuin euromääräisissä sijoituksissa. Euron aliarvostus on vahvistumisen myötä poistunut ja euron mahdollinen lisävahvistuminen jarrut-taisi euroalueen taloudellista toimeliaisuutta. Sijoittajan näkökulmasta euron vahvistuminen hidastaa inflaatiota ja talouskasvua sekä jarruttaa euroalueen pitkien korkojen ja osakkeiden nousua.

Loppukesästä Pohjois-Korean tilanne kärjistyi ja aiheutti aika ajoin voimakasta heiluntaa sijoitusmarkkinoilla. Vaikutukset jäivät kuitenkin kokonaisuutena vähäisiksi ja lyhytkestoisiksi. Markkinat ovat oppineet elämään geopoliittisen ja poliittisen epävarmuuden kanssa.

Keskuspankkipolitiikka oli vuonna 2017 kokonaisuutena elvyttävää ja rahoitusmarkkinoita tukevaa. USA:n keskuspankki FED jatkoi koronnostoja, kun taas Euroopan keskuspankki EKP ja Japanin keskuspankki BoJ jatkoivat kevyttä rahapolitiikkaa.

Maaillan osakemarkkinoiden euromääräinen kokonaisvuosituotto oli jälleen kokonaisuutena hyvä. Voimakainta nousua nähtiin Aasiassa ja kehittyvillä markkinoilla mutta myös Suomessa kurssinousu oli jälleen vahvaa.

Korkomarkkinoilla valtionlainsijoitusten tuotot jäivät vaatimattomiksi. Sen sijaan riskillisten korkosijoitusten, kuten korkeariskisten yrityslainojen, kehittyvien markkinoiden lainojen ja vaihtovelkakirjalainojen tuotot muodostuivat kohtuullisen hyväksi. Vahvinta kehitystä nähtiin kehittyvien markkinoiden ns. reunamarkkinoilla.

Euroopan kiinteistösisjoitusmarkkinat jatkuivat vuonna 2017 vilkkaina ja volyymit näyttäisivät hieman nousevan vuoteen 2016 verrattuna. Erityisesti kaupankäynti on ollut vahvaa Saksassa ja Iso-Britanniassa. Vuonna 2017 Suomessa tehtiin jälleen enemmän kiinteistökauppoja kuin kertaa-kaan aikaisemmin ja transaktiovolyymi nousee jopa 10 miljardiin euroon. Isompien kaupunkien toimitilavuokrissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, vaikkakin piristynyt talouskasvu on luonut kysyntää erityisesti parhaille sijainneille. Toimistojen tilankäytön tehostuminen näkyy selkeämmin heikommilla alueilla, joissa sekä vuokrat että käyttöasteet ovat laskussa. Vuokra-asuntojen kysyntä on jatkunut hyvänä kasvukeskuksissa, joissa asuntovuokrat jatkavat maltillista kasvua.

Vakavaraisuus ja riskienhallinta

Vakavaraisuuden hallinta

LähiTapiola-ryhmän ja sen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden valvonta perustuu EU-tason Solvenssi II -sääntöön. LähiTapiola-ryhmä ja sen vakuutusyhtiöt laskevat vakavaraisuuden käyttämällä standardikaavaa. LähiTapiola-ryhmä muodostaa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain (jäljempänä RaVa) mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmittymän. LähiTapiola Vahinkoyhtiö toimii ryhmän johtavana yrityksenä ja sen tehtävänä on varmistaa, että ryhmä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset.

LähiTapiolan vahinkovakuutusyhtiöt ovat vakavaraisimpia vahinkovakuutusalan toimijoita Suomessa. Täten ryhmän vakavaraisuus on lujalla pohjalla toimintaympäristön taloudellisesta epävarmuudesta huolimatta.

Vakavaraisuuden hallinta on osa ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa. Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on, että ryhmällä ja yhtiöillä on riittävästi vakavaraisuuspääomaa velvoitteidensa täyttämiseksi ottaen huomioon odotetut ja odottamattomat tappiot. Keskinäisen yhtiömuodon vuoksi vakavaraisuuden hallinnassa korostetaan asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvaa varmistamista koko ryhmän ja sen yhtiöiden hyvällä vakavaraisuudella.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden vakavaraisuus. Sopimus määrittelee toimintaperiaatteet päätöksentekomenettelyineen sellaista poikkeuksellista tilannetta varten, jossa jonkin ryhmään kuuluvan yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut tai vaarantumassa. Sopimuksen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja alueyhtiö ovat velvollisia pääomittamaan ryhmän toista yhtiötä edellyttäen, että yhtiön oma vakavaraisuus on riittävän hyvällä tasolla ja myös säilyy hyvällä tasolla pääomituksen jälkeen. Yhteisvastuusopimuksen velvoittaman pääomituksen määrä on rajoitettu suhteessa pääomittavan yhtiön omaan varallisuuteen.

Yhteisvastuusopimuksessa on sovittu myös siitä, että LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön ja ryhmän varainhoitoyhtiöiden (LähiTapiola Varainhoito Oy, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy, LähiTapiola Kiinteistö pääomarahastot Oy) vakavaraisuutta tuetaan tarvittaessa vastaavin periaattein takuu- ja osakepääomaosuuksien mukaisissa suhteissa. Nämä yhtiöt eivät kuitenkaan ole yhteisvastuusopimuksen osapuolia, eivätkä ne näin ollen voi sopimukseen vedoten vaatia lisäpääomitusta. S-Pankki Oy ei kuulu yhteisvastuusopimuksen piiriin.

Ryhmän kaikkien yhtiöiden vakavaraisuus on tällä hetkellä hyvällä tasolla, jolloin todennäköisyys sille, että joudu-

taan turvautumaan yhteisvastuusopimuksen mukaisiin pääomituksiin, on hyvin pieni. LähiTapiola-ryhmän vakavaraisuuslaskennassa otetaan huomioon yhteisvastuusopimuksen vaikutus.

LähiTapiola Satakunnan ja ryhmän vakavaraisuuden hallinnasta kerrotaan tarkemmin vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa, joka julkaistaan 16.6.2018 mennessä LähiTapiolan verkkosivuille <http://www.lahitapiola.fi> vuoden 2017 lopun tilanteesta (vuoden 2016 lopun raportti on luettavissa verkkosivuilla).

Vakavaraisuusasema

LähiTapiola Satakunnan vakavaraisuussuhde (yhtiön hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuusvaatimukseen) oli 206 %. Siten yhtiön vakavaraisuutta voidaan pitää vahvana.

Vahinkovakuutuksen riskit ja riskienhallinta

Toiminnan merkittävimmät riskit ovat vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskit, sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit, operatiiviset riskit sekä toimintaympäristön ja strategisen tahtotilan riskit. Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja jälleenvakuutus suojiin sekä vastuuvelan riittävyteen. Markkinariski aiheutuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen muun muassa korkojen, osakekursien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin.

Toimintaympäristön ja strategisen tahtotilan riskit sisältävät muun muassa yleiseen toimintaympäristöön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin, kilpailuun ja kilpailijoihin sekä strategian sisältöön liittyvät riskit. Toimintaympäristön riskejä ja strategisia riskejä korostavat vakuutus alalla samanaikainen talouskehityksen epävarmuus ja toimintaympäristön yhä nopeutuva muutosvauhti: mm. digitalisaation tuoma murros, toimialaliukumat, uudenlaiset toimijat ja yhteenliittymät, muuttoliike, väestörakenteen muutos, kansainvälistyminen sekä ilmastonmuutos.

LähiTapiola Satakunnan riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa ja vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa LähiTapiolan verkkosivuilla <http://www.lahitapiola.fi>.

Hallinto, henkilöstö, palkitseminen

LähiTapiola-ryhmän hallinto ja johtamisjärjestelmä

LähiTapiola-ryhmän ja sen yhtiöiden hallinnossa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvin osin listayhtiöiden hallinnointikoodiin.

LähiTapiola-ryhmän hallintomalliin vaikuttaa keskeisesti sen vakuutusyhtiöiden keskinäinen yhtiömuoto, jossa vakuutusnottajat ovat vakuutusyhtiöiden osakkaita. Koska osakkaiden määrä on näin ollen hyvin laaja, on yhtiöiden hallintoneuvostoilla ja hallituksilla juridisten tehtäviensä ohella merkittävä rooli vakuutusyhtiöiden omistajaohjauksessa sekä yhtiöiden ja niiden osakkaiden välisenä vuorovaikutuskanavana.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyrittäjäryhmän, jonka lain tarkoittama johtava yritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö. Sillä on tässä roolissaan koko LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavasta hallinnosta, vakavaraisuudesta, riskienhallinnan järjestämisestä, sisäisestä valvonnasta sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä.

LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola-ryhmässä toimii LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen nimittämä yhtiöryhmän johtoryhmä, jossa ovat laajasti edustettuina LähiTapiola-ryhmän eri yhtiöt ja keskeisten yhteisten toimintojen vastuuhenkilöt. Yhtiöryhmän johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien sekä LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden välillä solmitun ryhmäsopimuksen mukaisen valtuuksien puitteissa LähiTapiola-ryhmän strategisten ja muiden ryhmätason yhteisten asioiden valmistelusta, päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta sekä yhtiöryhmän ohjaamisen ja kehittämisen kokonaisuudesta.

Yhtiökokous

LähiTapiola Satakunnan yhtiökokous pidettiin 15.5.2017. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2016, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus yhtiön hallinnolle ja toimitusjohtajalle sekä valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet hallintoneuvoston jäsenet.

Erovoorossa olleista hallintoneuvoston jäsenistä valittiin uudelle toimikaudelle Sirpa Ala-Rämi, Aki Haapaniemi, Veli-

Pekka Kallonen, Hanna Kesti, Ilkka Markkula ja Rami Uusitalo. Uutena jäsenenä hallintoneuvostoon valittiin Sanni Luomahaara.

Tilintarkastajaksi valittiin KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Mikko Haavisto, KHT.

Kokouksessa hyväksyttiin myös lakisääteistä liikennevakuutusta koskeva, liiketoimintasiirtoa sekä vakuutuskannan osan luovuttamista ja vastaanottamista koskeva suunnitelma LähiTapiola Vahinkoyhtiön kanssa sekä siihen liittyvät yhtiöjärjestyksen muutokset ja esitys LähiTapiola Vahinkoyhtiöille suunnatusta takuusuusannista.

Hallintoneuvosto

LähiTapiola Satakunnan hallintoneuvosto piti järjestäytymiskokouksensa 15.5.2017. Kokouksessa valittiin hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Birgit Teelmäki ja varapuheenjohtajaksi Pertti Vähätalo. Hallintoneuvosto kokoontui tilikauden aikana 3 kertaa.

Hallintoneuvoston nimitysvaliokunta

Hallintoneuvoston nimitysvaliokunnan tarkoituksena on valintaesitysten valmistelun monipuolisuuden ja läpinäkyvyyden varmistaminen valittaessa jäseniä alueyhtiön omiin hallintoelimiin sekä alueyhtiön edustajia tai ehdokkaita muiden LähiTapiola-ryhmään kuuluvien yhtiöiden hallintoelimiin.

Nimitysvaliokunnan muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat 1-3 muuta jäsentä. Valiokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten toimikausi on vuoden mittainen ja kestää kunkin vuoden yhtiökokouksen jälkeisestä hallintoneuvoston järjestäytymiskokouksesta seuraavan vuoden järjestäytymiskokoukseen saakka edellyttäen, että jäsen on edelleen myös hallintoneuvoston jäsen.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana on vuonna 2017 toiminut hallintoneuvoston puheenjohtaja Birgit Teelmäki ja jäsenenä hallintoneuvoston varapuheenjohtaja Pertti Vähätalo sekä jäsenenä hallintoneuvoston jäsenet Aki Haapaniemi, Veli-Pekka Kallonen ja Ilkka Markkula.

Hallitus

LähiTapiola Satakunnan hallitukseen kuuluu 9 jäsentä. Hallintoneuvosto nimittää hallituksen jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen jäsenistä on vuosittain erovoorossa kolmannes.

LähiTapiola Satakunnan hallitus kokoontui 14 kertaa vuonna 2017. Hallituksen jäseniä olivat:

- Hannu Pitkänen, puheenjohtaja
- Matti J. Vanhakartano, varapuheenjohtaja
- Hannes Heiskala
- Matti Hiekkka
- Timo Junnila
- Matti Koskela (24.4.2017 saakka)
- Alf Ojala
- Matti Peurala

- Arto Suni
- Marjo Yliluoma

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Yhtiöryhmän johtoryhmä

Yhtiöryhmän johtoryhmän tehtävänä on LähiTapiola-ryhmään kuuluvien yhtiöiden yhteisten ja ryhmätason asioiden valmistelu ja päätöksenteko sekä täytäntöönpanosta huolehtiminen.

Johtoryhmän puheenjohtajana on toiminut pääjohtaja Erkki Moisander, ja sen kokoonpanoon kuuluu LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden toimitusjohtajia sekä ryhmän ohjaamisesta ja yhteisistä toiminnoista vastaavia johtajia. Yhtiöryhmän johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti joka toinen viikko.

Toimitusjohtaja

LähiTapiola Satakunnan toimitusjohtajana toimii 1.11.2017 Pasi Aakula. Toimitusjohtajan sijaisena toimi 1.1.-14.8.2017 Asko Lammela ja 15.8.-31.10.2017 Marko Hakala.

Lähipiiri

LähiTapiola Satakunnan lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilintarkastaja

Yhtiön tilintarkastaja on KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Mikko Haavis-to, KHT.

Valvova viranomainen

LähiTapiola Satakunta on julkisen valvonnan alainen vahinkovakuutusyhtiö, jota valvoo Suomen Pankin yhteydessä toimiva Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että vakuutuslaitokset noudattavat lakia ja hyvää vakuutus tapaa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstö

LähiTapiola Satakunnan henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana oli 48 (2016: 47) henkilöä.

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on kannustaa hyvään suoritukseen sekä motivoida ja sitouttaa henkilöitä. LähiTapiola Satakunnan palkitseminen perustuu yhtiöryhmän ja sen yhtiöiden strategiaan ja sen pohjalta asetettuihin tavoitteisiin. Palkitsemisen perusteena on henkilön hyvä työsuoritus suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Palkkiojärjestelmä on osa kokonaispalkkausta ja se perustuu vuosipalkkioihin, vaikka jotkin palkkiotavoitteista voivat olla vuotta pidempää aikajaksoa mittaavia. Palkitsemisjärjestelmä koskee johtoa ja koko henkilöstöä.

Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistamaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikaväli etua, ja on sopu-soinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

Vastuullisuus

LähiTapiola Satakunnan tavoitteena on tarjota asiakkailleen turvallisempaa ja terveempää elämää. LähiTapiolan vastuullisuustyötä ohjaavat yhtiöryhmän yhteiset vastuullisuusperiaatteet sekä vastuullisuuslupaukset asiakkaille, henkilöstölle, ympäristölle sekä lähiyhteisöille ja yhteiskunnalle. Painopisteinä ovat elämänturvaa ja vahinkojen ennaltaehkäisemistä painottavan strategian mukaisesti ihmisten turvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Sijoitustoiminnassa noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

Taloudellisen turvan tarjoaminen on pohja asiakkaiden elämänturvasta huolehtimiselle ja auttaa heitä huolehtimaan paremmin itsestään, perheenjäsenistään sekä muista läheisistään. Taloudellinen vastuu perustuu yhtiön vakavaraisuudesta huolehtimiselle.

Asiakkaiden kuuleminen ja ottaminen mukaan toiminnan kehittämiseen on asiakkaidensa omistamalle keskinäiselle yhtiölle erittäin tärkeää. Tuotteita ja palveluita kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa ja asiakkaat ovat mukana yhtiön toiminnan kehittämisessä muun muassa tutkimusten, tuotekehitysprosessin, testauksen sekä hallinnon kautta. Asiakaspalautteiden kerääminen ja käsittely on jatkuvaa ja järjestelmällistä. Asiakastytytyväisyyttä mitataan ja seurataan säännöllisesti.

Vuonna 2017 jatkettiin LähiTapiolan Sankarikoulutusta, ja edellisen vuoden alkusammutustaitojen kouluttamisesta siirryttiin ensiaputaitojen koulutuksiin. Hätäensiapukoulutusta tarjottiin vuonna 2017 330 asiakkaalle ja elvytyskoulutusta 1730 5.-6.-luokkalaiselle koululaiselle toimialueellamme. Koulutukset toteutettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa. LähiTapiola Satakunta koulutti alueellaan yhteensä 2060 henkilöä.

Yritysvastuun kumppaneiden kanssa tehdään laajalti yhteistyötä turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi yhteiskunnassa. Yhteistyö Suomen Punaisen Ristin kanssa painottui ystävä- ja tukihenkilötoimintaan. Toiminnan tarkoituksena on edistää yksilöiden ja paikallisyhteisöjen turvalli-

suutta, terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä. Ystävänäpäivänä järjestimme yhdessä Punaisen Ristin ja Kaverikoirien kanssa vierailuita palvelukoteihin Porissa. Vierailuilla vietimme asukkaiden kanssa hetken, luimme lehtiä ja keskustelimme heille tärkeistä asioista koirien raputusta unohtamatta. Lisäksi olemme perustaneet yhtiön oman Veriryhmän Veripalveluun, jolla olemme kannustaneet henkilökuntaa verenluovutukseen. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton kanssa parannettiin vesiturvallisuutta yhteisellä pelastusrengaskampanjalla, jossa luovutettiin 100 pelastusrengasta Suomen rannoille ja laitureille. Syksyllä lahjoitimme lapsille useita satoja heijastinliivejä toimialueellamme.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö on LähiTapiolan kumppani paloturvallisuuden edistämiseksi. Kesällä palkitsimme Elämänturva-palkinnolla asiakkaamme esimerkillisestä toiminnasta omakotitalon palon estämisestä nopean alkusammutuksen johdosta.

Urheiluseurojen kanssa edistetään erityisesti lasten ja nuorten liikuntaa. Tarkoituksena on innostaa nuoria liikumaan, edistää terveyttä ja hyvinvointia tukevia elämäntapoja sekä torjua nuorten syrjäytymistä.

LähiTapiola Satakunta tukee toimialueellaan monia eri lajien seuroja ja toimijoita. Olemme aktiivisesti mukana junioritoiminnassa muun muassa pesäpallon, jalkapallon, jääkiekon sekä muiden lajien tiimoilta. Järjestimme kesällä lapsille matalan kynnyksen futiskouluja toimistopaikkakunnillamme ja niihin osallistui 20-50 lasta / koulu.

LähiTapiola pyrkii tavoitteellisesti vähentämään ympäristö- ja ilmastovaikutustaan muun muassa omistamiensa kiinteistöjen energiatehokkuudella, uusiutuvan energian käytöllä, rakennuttamisen ratkaisulla sekä sähköisten palvelujen ja toimintatapojen edistämällä. Henkilökunnan kanssa olemme järjestäneet kierrätyspäivät.

Ryhmän yhteiskuntavastuusta kerrotaan tarkemmin erillisessä selvityksessä muista kuin taloudellisista tiedoista. Selvitys tullaan julkaisemaan samanaikaisesti LähiTapiola Vahinkoyhtiön toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kanssa LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole tapahtunut merkittäviä tapahtumia.

Tulevaisuuden näkymät

Vahinkovakuutusliiketoiminta

Parantuva työllisyys ja ostovoima luovat edellytyksiä aiempaa laajapohjaisemmalle vahinkovakuutuksen kasvulle, mutta samalla matala korkotaso ja ennakoimattomat tapahtumat sijoitusmarkkinoilla voivat rasittaa vakuutusyhtiöitä.

Taloudellisen toimeliaisuuden lisääntyessä vahinkojen määrän ennakoitaan kasvavan erityisesti yritysliiketoiminnassa, jossa on patoutuneita investointitarpeita.

Vahinkovakuutuksessa hintakilpailu jatkuu erityisesti ajoneuvopuolella. Yhtiöt pyrkivät pitämään kiinni omista kannattavista asiakkaistaan.

Digitalisaatio uudistaa ja tehostaa vahinkovakuutusliiketoimintaa. Toimialan yritykset ovat jo usean vuoden automaatoineet prosessejaan ja tehostaneet toimintojaan. Näiden toimenpiteiden vaikutukset asiakkaille tulevat hiljalleen näkyviin. Lyhyellä tähtäimellä laajat kehityspanostukset kuitenkin heikentävät alan kannattavuutta.

Ala joutuu kohtaamaan myös uudenlaisia osaamistarpeita. Uudet palvelumallit muuttavat liiketoimintamalleja ja asiakkaiden vaatimukset nousevat jatkuvasti uudelle tasolle. Digitalisaatio, demografiset kysymykset, toimialan disruptio ja ilmastonmuutos ovat muutosvoimia, jotka asettavat uusia vaatimuksia asiakaspalvelulle, teknologian kehitykselle ja henkilöstön ammattitaidolle. Kasvava riippuvuus teknologiasta lisää alttiutta myös kyberriskeille.

Ohjaus ja toisaalta asiakkaiden hakeutuminen verkkoon voimistuu myynnin, korvauspalvelujen ja asiakaspalvelun näkökulmasta.

Sote-uudistus muokkaa toimintaympäristöä ja yhä useampi toimiala on kiinnostunut markkinasta. Muiden toimialojen, esim. kaupan alan, panostukset terveyden ja hyvinvoinnin palveluihin jatkuvat. Myös yrityskauppoja tehdään edelleen paljon. Erottautuminen markkinassa vaatii LähiTapiolalta vahvaa tuotekehitystä ja satsausta sisäiseen uudistamiseen.

Kansantalouden parantuneet näkymät eivät riitä kohentamaan julkisen talouden tasapainoa, mikä avaa mahdollisuuksia vakuutusrahoitteiselle terveyspalvelulle. Kuluttajien ja yritysten kiinnostus terveys- ja hyvinvointipalvelujen hyödyntämiseen on mittavan julkisen keskustelun myötä kasvussa. Tapaturma- ja sairausvakuutusten kysynnän ennakoitaan pysyvän vakaana vuonna 2018.

Sääntely muokkaa perustavanlaatuisella tavalla vahinkovakuutuksen toimintaympäristöä. Tietosuojadirektiivi lisää yhtiöiden velvoitteita ja lisää kustannuksia, mutta samalla yhdessä PSD2-direktiivin kanssa avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Samalla lisääntyvä sääntely luo lisää velvoitteita finanssialan toimijoille.

Toimialan murroksessa LähiTapiolan tavoitteena on palvelujohtajuus. Strategiamme keskiössä on paras elämänturvapalvelu, jossa ennakoinnilla ja aktiivisella huolenpidolla on keskeinen rooli. Elämänturvan keskiössä ovat yksilölliset

vakuutus- ja finanssiratkaisut, johon yhdistyvät sekä ennakointi- ja riskienhallintapalvelut että terveys- ja hyvinvointiratkaisut. Siinä missä aiemmin perinteisenä vakuutusyhtiönä tulimme mukaan asiakkaidemme elämään vahinkojen satuttua, autamme nyt vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja varautumisessa.

Sijoitustoiminta

Vuoden 2018 alkaessa maailmantalouden suhdanneindikaattorit osoittavat maailmantalouden kasvun olevan hidastumassa. Kasvunäkymä on samalla muuttunut kaksijakoiseksi: teollisuusmaiden kasvu on hidastumassa, kun taas kehittyvien markkinoiden näkymät ovat kääntyneet uudelleen vahvistuvalle uralle. Myös Suomen talous on päässyt kansainvälisen talouden kasvuun mukaan. Suomen talouden kasvun odotetaan hidastuvan teollisuusmaiden vanavedessä vuonna 2018 edellisvuodesta.

Positiivisesta perusvireestä huolimatta suhdannenäkymään liittyy edelleen epävarmuustekijöitä lähinnä poliittisen toimintaympäristön arvaamattomuuden vuoksi. Ison-Britannian EU-eron neuvottelut junnaavat paikallaan ja Yhdysvalloissa Donald Trump ajaa edelleen protektionistista politiikkaa. Lisäksi Pohjois-Korean tilanteen kärjistyminen voi johtaa epävarmuuden kasvuun rahoitusmarkkinoilla.

Rakenteellisesti maailmantalouden suurimmat haasteet liittyvät ylivelkaantumiseen ja väestön ikääntymisen mukanaan tuomaan potentiaalisen kasvu-uran alenemiseen. Velkamäärien paisuminen lisää nouseviin korkoihin liittyviä riskejä. Markkinat odottavat USA:n keskuspankin jatkavan koronnostoja vuonna 2018. Lisäksi Fedin pääjohtaja vaihtuu tilanteessa, jossa keskuspankin odotetaan aloittavan taseen normalisoinnin.

Sijoitusmarkkinoilla alkavan vuoden näkymään liittyvät riskit ovat pitkälti edellisvuoden kaltaisia. Suhdannenäkymän odotettua voimakkaampi heikkeneminen voisi johtaa riskien uudelleenhinnoitteluun ja sitä kautta kurssilaskuun. Lisäksi riskillisten omaisuusluokkien perinteiset arvostusmittarit ovat historiallisen korkealla. Suhteellinen arvostus puoltaa edelleen riskillisten omaisuserien normaalia korkeampia osuuksia salkuissa.

Euroopassa kiinteistökauppa käy edelleen erittäin vilkkaana. Euroopan tasolla vuokramarkkinoilla on jatkunut positiivinen vire ja vuokrien ennustetaan kasvavan jonkin verran vuoden 2018 aikana. Elpyvässä taloudessa kiinteistömarkkinoilla on tarjolla runsaasti pääomia ja kiinteistöt näyttävät sijoittajille houkuttelevana sijoitusluokkana. Näiden kaikkien tekijöiden yhdessä uskotaan tukevan kiinteistöjen positiivista kehitystä vuoden 2018 aikana. Kiinteistöjen voimakkain arvonkehitys kuitenkin näyttäisi olevan takanapäin ja arvonnousun ajurit siirtyvät tuottovaatimusten laskusta vuokrien nousuun.

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallituksen esitys

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitosta, määrältään yhteensä 2.421.302,23 euroa, maksetaan takuusuudenomistajille takuupääoman korkoa yhteensä 290.037,62 euroa. Lisäksi hallitus esittää, että yhtiöön perustetaan käyttörahasto, johon tilikauden voitosta siirretään 100.000,00 euroa käytettäväksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin tehtäviin lahjoituksiin. Loppuosa tilikauden voitosta eli 2.031.264,61 euroa ehdotetaan siirrettäväksi varmuusrahastoon.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma alla olevan taulukon mukaisesti.

Oma pääoma

Oma pääoma	19 729 375,20
Pohjarahasto	3 295 051,51
Takuupääoma	8 160 654,73
Varmuusrahasto	8 173 668,96
Käyttörahasto	100 000,00

TILINPÄÄTÖS

Tuloslaskelma

VAKUUSTEKNINEN LASKELMA	1.1.2017	-	31.12.2017	1.1.2016	-	31.12.2016
Vakuutusmaksutuotot						
Vakuutusmaksutulot	1	26 919 745,41		23 490 597,32		
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 254 159,87	25 665 585,54	-880 277,26	22 610 320,06	
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Liiketoimintasiirron osuus		3 590 263,18		0,00		
Kokonaismuutos		-3 194 034,90	396 228,28	-428 934,34	-428 934,34	
Jälleenvakuuttajien osuus						
Liiketoimintasiirron osuus		-8 804,30		0,00		
Kokonaismuutos		69,17	-8 735,13	63,40	63,40	
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä			387 493,15		-428 870,94	
Vakuutusmaksutuotot yhteensä			26 053 078,69		22 181 449,12	
Korvauskulut						
Maksetut korvaukset		-18 028 822,18		-14 860 418,83		
Jälleenvakuuttajien osuus		277 631,22	-17 751 190,96	771 296,37	-14 089 122,46	
Korvausvastuun muutos						
Liiketoimintasiirron osuus		33 734 596,00		0,00		
Kokonaismuutos		-32 264 369,00	1 470 227,00	-1 922 279,55	-1 922 279,55	
Jälleenvakuuttajien osuus						
Liiketoimintasiirron osuus		-150 064,16		0,00		
Kokonaismuutos		156 860,56	6 796,40	-29 496,81	-29 496,81	
Korvausvastuun muutos yhteensä			1 477 023,40		-1 951 776,36	
Korvauskulut yhteensä			-16 274 167,56		-16 040 898,82	
Liikekulut	3		-5 378 530,11		-4 836 772,08	
Vakuustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta			4 400 381,02		1 303 778,22	
Tasoitusmäärän muutos						
Liiketoimintasiirron osuus		10 076 783,61		0,00		
Kokonaismuutos		-12 898 794,00	-2 822 010,39	-167 333,00	-167 333,00	
Vakuustekninen kate	2		1 578 370,63		1 136 445,22	

MUU KUIN VAKUUSTEKNINEN LASKELMA	1.1.2017	-	31.12.2017	1.1.2016	-	31.12.2016
Vakuustekninen kate			1 578 370,63			1 136 445,22
Sijoitustoiminnan tuotot	4	2 865 934,57		2 237 449,95		
Sijoitustoiminnan kulut	4	-981 652,46		-875 508,29		
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	4	0,00	1 884 282,11	0,00		1 361 941,66
Muut tuotot	4					
Muut			1 544 508,33			1 686 479,48
Muut kulut	4					
Muut			-1 867 197,27			-1 815 826,73
Voitto varsinaisesta toiminnasta			3 139 963,80			2 369 039,63
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja			3 139 963,80			2 369 039,63
Tuloverot						
Tilikauden vero		-702 986,21		-471 279,01		
Aikaisempien tilikausien verot		-15 675,36		139,10		
Laskennallisen verovelan muutos		0,00	-718 661,57	0,00		-471 139,91
Tilikauden voitto			<u>2 421 302,23</u>			<u>1 897 899,72</u>

Tase

VASTAAVAA		31.12.2017		31.12.2016
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	8	963 180,04		694 953,84
Sijoitukset	5			
Kiinteistösijoitukset	6			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		5 726 521,94		5 621 160,29
Lainasaamiset omistusyhteyksyrityksiltä		0,00	5 726 521,94	0,00
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteyksyrityksissä	7			
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		26 959 007,09		2 504 679,27
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset				
Osakkeet ja osuudet omistusyhteyksyrityksissä		1 389 647,82		0,00
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteyksyrityksiltä		200 000,00	28 548 654,91	200 000,00
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	7	56 560 595,35		28 070 973,48
Rahoitusmarkkinavälineet		2 221 563,05		3 148 719,16
Muut sijoitukset		0,00	58 782 158,40	0,00
			93 057 335,25	39 545 532,20
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta		5 856 439,93		3 962 816,60
Vakuutusedustajilta		0,00	5 856 439,93	0,00
Jälleenvakuutustoiminnasta			261 881,74	302 349,10
Muut saamiset			267 601,77	340 955,04
			6 385 923,44	4 606 120,74
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	8	166 596,96		173 885,55
Muut aineelliset hyödykkeet		107 104,00		47 400,00
Ennakkomaksut		0,00	273 700,96	0,00
Rahat ja pankkisaamiset			3 236 463,25	2 240 650,78
Muu omaisuus			15 454,36	15 454,36
			3 525 618,57	2 477 390,69
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat			54 154,65	85 869,58
Muut siirtosaamiset			321 656,19	231 181,11
			375 810,84	317 050,69
Vastaavaa yhteensä		104 307 868,14		47 641 048,16

VASTATTAVAA		31.12.2017		31.12.2016
Oma pääoma	9			
Pohjarahasto		3 295 051,51		3 295 051,51
Takuupääoma		8 160 654,73		2 394 876,26
Muut rahastot		6 142 404,35		4 341 736,61
Tilikauden voitto/tappio		<u>2 421 302,23</u>		<u>1 897 899,72</u>
		<u>20 019 412,82</u>		<u>11 929 564,10</u>
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu		13 316 836,00		10 122 801,10
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>0,00</u>	13 316 836,00	<u>69,17</u>
Korvausvastuu		40 628 109,00		8 363 740,00
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-573 280,27</u>	40 054 828,73	<u>-416 419,71</u>
Tasoisuusmäärä			<u>28 513 717,00</u>	<u>15 614 923,00</u>
		<u>81 885 381,73</u>		<u>33 685 113,56</u>
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta		535 012,98		356 592,97
Jälleenvakuutustoiminnasta		-3 501,75		317,04
Muut velat		<u>1 240 106,45</u>		<u>1 026 761,68</u>
		<u>1 771 617,68</u>		<u>1 383 671,69</u>
Siirtovelat	12		<u>631 455,91</u>	<u>642 698,81</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>104 307 868,14</u>		<u>47 641 048,16</u>

Epäsuora rahoituslaskelma

	31.12.2017	31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	3 139 963,80	2 369 039,63
Oikaisut		
Vakuusteknisen vastuuvelan muutos	95 443 042,50	2 547 980,30
Liiketoimintasiirron osuus	-47 242 774,33	0,00
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset	-685 498,40	-54 787,27
Realisoitumattomat kurssivoitot/-tappiot		
Suunnitelman mukaiset poistot	201 798,31	226 292,95
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		
Muut oikaisut	-299 685,96	-674 829,93
<i>Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta</i>	50 556 845,92	4 413 695,68
Käyttö pääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-3 985 221,94	328 322,46
Liiketoimintasiirron osuus	2 146 659,09	0,00
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	627 392,69	82 747,25
Liiketoimintasiirron osuus	-250 689,60	0,00
<i>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	49 094 986,16	4 824 765,39
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista		
Maksetut välittömät verot	-718 661,57	-471 139,91
Liiketoiminnan rahavirta	48 376 324,59	4 353 625,48
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-105 145 895,37	-3 697 221,82
Liiketoimintasiirron osuus	52 313 790,66	0,00
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	299 685,96	674 829,93
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-546 135,86	-98 773,37
Liiketoimintasiirron osuus	29 496,00	0,00
Investointien rahavirta	-53 049 058,61	-3 121 165,26
Rahoituksen rahavirta		
Takuupääoma-anti	5 765 778,47	0,00
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-97 231,98	-138 663,34
Rahoituksen rahavirta	5 668 546,49	-138 663,34
Rahavarojen muutos	995 812,47	1 093 796,88
Rahavarat tilikauden alussa	2 240 650,78	1 146 853,90
Rahavarat tilikauden lopussa	3 236 463,25	2 240 650,78
Sulautumisen osuus		

Tunnusluvut

	M€				
Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	2017	2016	2015	2014	2013
Liiketulos	6,0	2,5	3,4	2,6	0,7
Kokonaistulos	8,3	3,0	4,5	3,2	1,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin) prosentteina	5,5	4,1	5,8	4,3	9,3
Kokonaispääoman tuotto, %	10,0	5,9	9,7	7,3	13,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	48	47	50	53	25
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna	48	47	50	53	25
Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Vakuutusmaksutulo	26,9	23,5	22,6	21,2	7
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua, %	61,6	72,3	65,9	68,6	65,6
Vahinkosuhte, %	62,5	72,3	65,9	68,6	65,6
Liikekulusuhte, %	20,6	21,8	24,0	24,6	25,9
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua, %	82,3	94,1	89,9	93,2	91,5
Yhdistetty kulusuhte, %	83,1	94,1	89,9	93,2	91,5

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Tuloslaskelman liitteet

1. Vakuutusmaksutulo

	2017	2016
Ensivakuutus		
Kotimaasta	26 919 745,41	23 490 597,32
Ensivakuutus yhteensä	26 919 745,41	23 490 597,32
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	26 919 745,41	23 490 597,32

1.1 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

	2017	2016
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	96 979,10	13 996,46
Jakojärjestelmämaksut	340 971,23	0,00
Vakuutusmaksuvero	5 536 637,92	4 629 576,22
Palosuojelumaksu	109 147,40	109 119,03
Liikenneturvallisuusmaksu	27 275,36	0,00
Yhteensä	6 111 011,01	4 752 691,71

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

		Vakuutus- maksutulo ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälle- vakuuttajien palkkioita ja voitto- osuuksia	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekniinen kate ennen sijoitus- toiminnan nettotuottoa
Muu tapaturma ja sairaus	2017	4 679 572,21	4 480 043,62	-2 863 809,56	-819 471,54	-11 586,27	785 176,25
	2016	4 260 460,88	4 021 124,09	-2 823 605,20	-807 416,08	-10 912,05	379 190,76
	2015	3 656 729,15	3 367 521,65	-2 409 394,97	-808 853,77	-14 399,08	134 873,83
Moottoriajoneuvon vastuu	2017	2 700 260,72	3 401 073,90	-1 853 245,70	-737 243,36	2 254,54	812 839,38
	2016	0,00	0,00	193,55	0,00	0,00	193,55
	2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa-ajoneuvot	2017	6 623 996,34	6 544 685,25	-4 890 892,48	-1 315 330,42	-22 599,75	315 862,60
	2016	6 401 189,81	6 271 225,66	-3 969 097,83	-1 377 737,74	-22 673,18	901 716,91
	2015	6 238 212,91	6 070 986,93	-3 956 062,44	-1 380 144,22	-35 041,55	699 738,72
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2017	292 643,50	289 729,16	-175 240,93	-59 022,20	-344,76	55 121,27
	2016	285 505,33	284 167,78	-241 110,21	-61 764,12	-296,23	-19 002,78
	2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2017	10 682 833,20	10 672 618,80	-5 662 188,43	-2 212 953,26	-769 895,06	2 027 582,05
	2016	10 679 998,36	10 652 747,54	-8 685 472,10	-2 335 081,22	67 175,48	-300 630,30
	2015	10 571 104,45	10 422 561,84	-6 963 505,63	-2 452 838,27	127 827,18	1 134 045,11
Vastuu	2017	963 309,64	954 997,04	-450 888,25	-184 159,65	-11 674,43	308 274,71
	2016	914 259,07	890 087,79	-454 549,21	-189 277,22	-10 802,09	235 459,27
	2015	856 785,58	833 487,09	-570 430,40	-189 493,82	-18 337,02	55 225,85
Luotto ja takaus	2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oikeusturva	2017	685 511,42	681 325,53	-532 584,49	-137 435,34	0,00	11 305,70
	2016	668 843,65	663 744,58	-520 248,29	-143 950,12	0,00	-453,83
	2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	2017	291 618,38	291 500,39	-129 745,34	-60 473,87	-17 062,12	84 219,06
	2016	280 340,22	278 565,54	-88 809,09	-65 748,86	-16 702,95	107 304,64
	2015	1 229 113,37	1 205 068,04	-842 980,23	-275 015,47	-22 785,66	64 286,68
Ensivakuutus yhteensä	2017	26 919 745,41	27 315 973,69	-16 558 595,18	-5 526 089,64	-830 907,85	4 400 381,02
	2016	23 490 597,32	23 061 662,98	-16 782 698,38	-4 980 975,36	5 788,98	1 303 778,22
	2015	22 551 945,46	21 899 625,55	-14 742 373,67	-5 106 345,55	37 263,87	2 088 170,20
Jälleenvakuutus	2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2015	0,00	0,00	-6 830,18	0,00	0,00	-6 830,18
Yhteensä	2017	26 919 745,41	27 315 973,69	-16 558 595,18	-5 526 089,64	-830 907,85	4 400 381,02
	2016	23 490 597,32	23 061 662,98	-16 782 698,38	-4 980 975,36	5 788,98	1 303 778,22
	2015	22 551 945,46	21 899 625,55	-14 749 203,85	-5 106 345,55	37 263,87	2 081 340,02
Tasotusmäärän muutos	2017						-2 822 010,39
	2016						-167 333,00
	2015						-1 768 952,00
Vakuutustekniinen kate	2017						1 578 370,63
	2016						1 136 445,22
	2015						312 388,02

3. Liikekulut, henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot sekä tilintarkastajan palkkiot

3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

	2017	2016
Maksetut korvaukset	1 888 802,59	1 806 945,01
Liikekulut	5 378 530,11	4 836 772,08
Sijoitustoiminnan hoitokulut	156 691,16	140 590,18
Muut kulut	1 860 149,03	1 812 826,73
<i>Yhteensä</i>	<u>9 284 172,89</u>	<u>8 597 134,00</u>

3.2 Tuloslaskelman erä liikekulut

	2017	2016
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	1 394 902,86	1 254 107,12
Muut vakuutusten hankintamenot	1 000 347,59	823 262,45
	<u>2 395 250,45</u>	<u>2 077 369,57</u>
Vakuutusten hoitokulut	1 541 270,05	1 471 802,15
Hallintokulut	1 589 569,14	1 431 803,64
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-147 559,53	-144 203,28
<i>Yhteensä</i>	<u>5 378 530,11</u>	<u>4 836 772,08</u>

3.3 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1 Henkilöstökulut

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	2 456 036,88	2 512 041,70
Eläkekulut	443 089,59	492 776,46
Muut henkilösivukulut	60 317,14	107 146,19
Yhteensä	2 959 443,61	3 111 964,35

3.3.2 Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja/toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja palkkiot	176 799,20	201 588,67
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan/toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	99 525,92	72 800,00
Eläkesitoumukset	Yhtiön toimsuhteessa olevien hallituksen jäsenten ja varajäsenten eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto ja hallintoneuvoston varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	28 503,36	20 900,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

3.3.3 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Henkilöstö	48	47
------------	----	----

3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

	2017	2016
Tilintarkastus	5 598,35	2 830,81
Muut palvelut	1 779,00	0,00
Yhteensä	7 377,35	2 830,81

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely sekä muiden tuottojen ja kulujen erittely

4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot	2017	2016
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	177 237,55	83 845,04
<i>Yhteensä</i>	<u>177 237,55</u>	<u>83 845,04</u>
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin		
Korkotuotot	-990,29	1 789,91
<i>Yhteensä</i>	<u>-990,29</u>	<u>1 789,91</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin		
Muut tuotot	514 636,67	500 575,07
<i>Yhteensä</i>	<u>514 636,67</u>	<u>500 575,07</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	290 419,79	225 266,82
Korkotuotot	227 270,02	189 435,13
Muut tuotot	202 548,77	154 284,72
<i>Yhteensä</i>	<u>720 238,58</u>	<u>568 986,67</u>
	1 411 122,51	1 155 196,69
Arvon alentumisten palautukset	806 800,77	266 870,84
Myyntivoitot	648 011,29	815 382,42
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	2 865 934,57	2 237 449,95
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Muut yritykset	-340 273,85	-333 017,78
<i>Yhteensä</i>	<u>-340 273,85</u>	<u>-333 017,78</u>
Kulut muista sijoituksista	-159 058,03	-155 447,71
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Muut yritykset	-5 192,82	-23 741,26
<i>Yhteensä</i>	<u>-5 192,82</u>	<u>-23 741,26</u>
	-504 524,70	-512 206,75
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-121 302,37	-212 083,57
Rakennusten suunnitelmapoistot	-7 500,06	-10 665,48
<i>Yhteensä</i>	<u>-128 802,43</u>	<u>-222 749,05</u>
Myyntitappiot	-348 325,33	-140 552,49
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-981 652,46	-875 508,29
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonalentumisia ja niiden oikaisua	1 884 282,11	1 361 941,66
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	1 884 282,11	1 361 941,66

4.2 Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot	2017	2016
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan tuotot	1 530 569,23	1 671 465,65
Muut tuotot	13 939,10	15 013,83
<i>Yhteensä</i>	<u>1 544 508,33</u>	<u>1 686 479,48</u>
Muut kulut		
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan kulut	-1 860 149,03	-1 812 826,73
Muut kulut	-7 048,24	-3 000,00
<i>Yhteensä</i>	<u>-1 867 197,27</u>	<u>-1 815 826,73</u>

Taseen liitteet

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	Jäljellä oleva hankintameno	2017 Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoitukset			
Kiinteistöt	197 951,88	197 951,88	250 000,00
Muut kiinteistöosakkeet	5 528 570,06	5 528 570,06	7 663 671,70
	<u>5 726 521,94</u>	<u>5 726 521,94</u>	<u>7 913 671,70</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	26 959 007,09	26 959 007,09	27 543 293,59
	<u>26 959 007,09</u>	<u>26 959 007,09</u>	<u>27 543 293,59</u>
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	1 389 647,82	1 389 647,82	1 389 647,82
Rahoitusmarkkinavälineet	200 000,00	200 000,00	200 000,00
	<u>1 589 647,82</u>	<u>1 589 647,82</u>	<u>1 589 647,82</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	56 560 595,35	56 560 595,35	64 759 675,64
Rahoitusmarkkinavälineet	2 221 563,05	2 221 563,05	2 276 022,30
	<u>58 782 158,40</u>	<u>58 782 158,40</u>	<u>67 035 697,94</u>
	<u>93 057 335,25</u>	<u>93 057 335,25</u>	<u>104 082 311,05</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
Korkotuloiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintameno erotusta			53 441,05
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>11 024 975,80</u>

Sijoitukset	2016		Käypä arvo
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	203 751,94	203 751,94	250 000,00
Muut kiinteistöosakkeet	5 417 408,35	5 417 408,35	7 552 509,99
	<u>5 621 160,29</u>	<u>5 621 160,29</u>	<u>7 802 509,99</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	2 504 679,27	2 504 679,27	2 862 502,14
	<u>2 504 679,27</u>	<u>2 504 679,27</u>	<u>2 862 502,14</u>
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Rahoitusmarkkinavälineet	200 000,00	200 000,00	200 000,00
	<u>200 000,00</u>	<u>200 000,00</u>	<u>200 000,00</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	28 070 973,48	28 070 973,48	32 247 771,47
Rahoitusmarkkinavälineet	3 148 719,16	3 148 719,16	3 240 203,54
	<u>31 219 692,64</u>	<u>31 219 692,64</u>	<u>35 487 975,01</u>
	<u>39 545 532,20</u>	<u>39 545 532,20</u>	<u>46 352 987,14</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
Korkotuloiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintameno erotusta			99 192,24
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>6 807 454,94</u>

6. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösiointusten muutokset:	2017	
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	
Hankintameno 1.1.		5 654 014,78
Lisäykset		111 161,71
Hankintameno 31.12.		<u>5 765 176,49</u>
Kertyneet poistot 1.1.		-32 854,49
Tilikauden poistot		-5 800,06
Kertyneet poistot 31.12.		<u>-38 654,55</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.		<u>5 726 521,94</u>
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:		
Jäljellä oleva hankintameno		872 482,71
Kirjanpitoarvo		872 482,71
Käypä arvo		1 675 000,00

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyryyksissä

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	2017	2016
Hankintameno 1.1.	2 554 830,85	0,00
Lisäykset	2 914 841,65	738 535,34
Vähennykset	-588 872,75	-276 774,62
Lisäykset, liiketoimintasiirto	22 692 056,02	0,00
Siirrot erien välillä	-521 413,11	2 093 070,13
Hankintameno 31.12.	27 051 442,66	2 554 830,85
Arvon alentumiset 1.1.	-50 151,58	0,00
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	-397 690,50	-27 683,68
Tilikauden arvonalentumiset	-65 650,68	-22 467,90
Arvon alentumisten palautukset	421 057,19	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	-92 435,57	-50 151,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 959 007,09	2 504 679,27
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyryyksissä		
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset	21 508,04	0,00
Lisäykset, liiketoimintasiirto	1 343 935,79	0,00
Hankintameno 31.12.	1 365 443,83	0,00
Arvon alentumiset 1.1.	0,00	0,00
Arvon alentumisten palautukset	24 203,99	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	24 203,99	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 389 647,82	0,00
Omistusyhteisyryytysten liikkeeseenlaskemat rahoitus- markkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		
Hankintameno 1.1.	200 000,00	0,00
Lisäykset	0,00	200 000,00
Hankintameno 31.12.	200 000,00	200 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	200 000,00	200 000,00
Yhteensä	28 548 654,91	2 704 679,27

7.1 Sijoitukset LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3) Espoo	1,1	412 205 224,14	51 724 640,66
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy -konserni	3) Espoo	0,5	8 836 624,74	1 856 428,97
LähiTapiola Palvelut Oy	3) Espoo	0,5	11 840 867,08	-6 168 966,26
LähiTapiola Rahoitus Oy	3) Espoo	1,6	19 375 334,17	-615 665,83
LähiTapiola Varainhoito Oy	3) Espoo	0,6	23 026 989,56	4 734 285,33
Yhteensä			475 285 039,69	51 530 722,87

Osakkeet ja osuudet, sijoitusomaisuus	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I Ky	3) Espoo	2,4	51 190 992,52	65 593,59
LähiTapiola KR PK2 Ky -konserni	3) Espoo	1,8	18 079 455,67	444 964,08
LähiTapiola Pääomasijoitus GP Oy	3) Espoo	2,8	224,04	-593,92
LähiTapiola Pääomasijoitus I Ky	3) Espoo	2,8	102 770 583,56	4 881 281,15
LähiTapiola Pääomasijoitus II Ky	3) Espoo	0,8	12 510 035,31	-564 761,92
LähiTapiola Pääomasijoitus III Ky	3) Espoo	1,3	161 457 440,91	3 931 891,68
LähiTapiola Tontit GPI Oy	3) Espoo	2,3	105 261,56	2 817,97
LähiTapiola Tontit I Ky	3) Espoo	2,3	43 258 671,99	2 158 671,91
LähiTapiola Tontit II Ky	3) Espoo	1,1	1 231 820,10	29 868,78
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	3) Espoo	0,7	8 978 666,83	-130 912,07
LähiTapiola Yhteiset Kiinteistöt Ky	3) Espoo	3,3	182 277 292,65	1 020 394,83
LähiTapiola Yritysrahoitus I Ky	3) Espoo	2,1	580 651 301,80	6 696 367,26
Yhteensä			1 162 511 746,94	18 535 583,34

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 0 (0) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön, joista sen omia tytäryhtiöitä on 0 (0).

- 1) Tytäryhtiö
- 2) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportoijalle omistusyhteisyrittäjä.
- 3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportoijalle muu sijoitus.
- 4) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, jota ei yhdistellä.

7.2 Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
S-Pankki Oy -konserni	3) Helsinki	0,3	413 897 594,61	12 352 320,61
Yhteensä			413 897 594,61	12 352 320,61

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 0 (0) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön.

- 2) Omistusyhteisyrittäjä
- 3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva omistusyhteisyrittäjä, joka on raportoijalle muu sijoitus.

7.3 Muut sijoitukset

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Muut		80 400,00	854 910,92	1 131 399,20	
Yhteensä		80 400,00	854 910,92	1 131 399,20	
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
Muut		1 643,00	6 434,13	70 325,28	
Yhteensä		1 643,00	6 434,13	70 325,28	
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut					
Muut		36 400,00	227 368,00	227 368,00	Ruotsi
Yhteensä		36 400,00	227 368,00	227 368,00	

Sijoitusrahastot

Amundi ETF MSCI EM Asia UCITS ETF	1 203 765,26	1 557 164,00	Ranska
BNP Paribas FPS FPE	871 558,90	872 736,20	Ranska
BNP Paribas Global Senior Corporate Loans	1 564 635,22	1 564 635,22	Ranska
LähiTapiola AIF Eurooppa	4 343 379,99	4 343 379,99	Suomi
LähiTapiola AIF High Yield	939 916,58	952 323,48	Suomi
LähiTapiola AIF Pitkäkorko	1 616 411,27	1 616 411,27	Suomi
LähiTapiola AIF USA	1 209 338,92	1 260 977,69	Suomi
LähiTapiola AIF Yrityslaina	5 033 096,61	5 071 042,32	Suomi
LähiTapiola Aasia-Tyynimeri A	1 455 286,36	1 758 053,89	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Keskiuuret A	537 062,74	678 420,81	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Markkina A	644 296,50	644 296,50	Suomi
LähiTapiola High Yield A	2 613 187,94	3 065 941,74	Suomi
LähiTapiola Hyvinvointi A	616 971,06	1 172 339,18	Suomi
LähiTapiola Infra A	415 083,95	655 303,20	Suomi
LähiTapiola Kasvu A	452 940,54	613 472,26	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A	3 764 896,74	4 167 257,18	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Markkinat A	2 900 658,85	3 520 479,58	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma A	1 989 372,18	2 198 862,68	Suomi
LähiTapiola Kuluttaja A	433 196,03	742 814,16	Suomi
LähiTapiola Osinko A	592 892,35	851 901,19	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A	782 110,63	855 803,22	Suomi
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko A	3 347 949,84	3 842 492,27	Suomi
LähiTapiola Sijoituskiinteistöt A	1 626 913,00	1 626 913,00	Suomi
LähiTapiola Skandinavia A	900 000,00	997 389,04	Suomi
LähiTapiola Suoja A	2 371 489,08	2 502 206,75	Suomi
LähiTapiola USA Keskiuuret A	1 076 419,67	1 743 048,25	Suomi
LähiTapiola USA Markkina A	630 000,00	646 254,00	Suomi
LähiTapiola Yrityskorko A	3 970 535,42	4 723 484,93	Suomi
Pimco Socially Responsible EM Bond Fund I-EUR	1 536 509,35	1 777 971,76	Irlanti
iShares Core MSCI Emerging Markets IMI UCITS	1 093 362,02	1 189 594,50	Saksa
Muut	1 579 472,95	2 078 144,12	
Yhteensä	52 112 709,95	59 291 114,38	
Pääomasijoitusrahastot			
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi Ky	565 755,05	636 487,42	Suomi
Tapiola KR III Ky	1 779 965,02	1 827 121,40	Suomi
Muut	1 013 452,28	1 575 859,96	
Yhteensä	3 359 172,35	4 039 468,78	
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä	118 443,00	56 560 595,35	64 759 675,64

8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	2017 Kalusto
Hankintameno 1.1.	1 161 422,46	47 014,26	454 053,93
Lisäykset	61 116,38	357 208,00	38 611,48
Siirrot erien välillä	13 432,00	-23 064,26	9 632,26
Hankintameno 31.12.	1 235 970,84	381 158,00	502 297,67
Kertyneet poistot 1.1.	-513 482,88	0,00	-280 168,38
Tilikauden poistot	-140 465,92	0,00	-55 532,33
Kertyneet poistot 31.12.	-653 948,80	0,00	-335 700,71
Kirjanpitoarvo 31.12.	582 022,04	381 158,00	166 596,96

9. Oman pääoman muutokset ja arvonkorotusrahaston erittely

9.1 Oman pääoman muutokset

	1.1.2017	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2017
Pohjarahasto	3 295 051,51	0,00	0,00	3 295 051,51
Takuupääoma	2 394 876,26	5 765 778,47	0,00	8 160 654,73
Varmuusrahasto	4 341 736,61	1 897 899,72	-97 231,98	6 142 404,35
Tilikauden voitto	1 897 899,72	2 421 302,23	-1 897 899,72	2 421 302,23
<i>Oman pääoman muutokset yhteensä</i>	<u>11 929 564,10</u>	<u>10 084 980,42</u>	<u>-1 995 131,70</u>	<u>20 019 412,82</u>

9.2 Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

	31.12.2017
Tilikauden voitto	2 421 302,23
+ Muu vapaa pääoma	
Varmuusrahasto	6 142 404,35
<i>Voitonjakokelpoiset varat yhteensä</i>	<u>8 563 706,58</u>

10. Korvausvastuu

	2017	2016
Korvausvastuun riittävyys		
Muu tapaturma ja sairaus	333 660,75	181 774,10
Maa-ajoneuvot	121 749,53	165 038,05
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	37 483,26	-20 249,70
Palo- ja muu omaisuusvahinko	1 018 689,32	798 584,85
Vastuu	81 934,36	126 288,85
Oikeusturva	-188 762,97	-169 884,51
Muut	-7 651,59	26 794,73
	<u>1 397 102,66</u>	<u>1 108 346,37</u>

11. Laskennalliset verovelat

	2017	2016
Arvostuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana	444 550,00	150 000,00
	<u>444 550,00</u>	<u>150 000,00</u>

12. Saamiset ja velat

12.1 Saamisten erittely

	2017	2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Muut saamiset	50 714,77	31 862,27
	<u>50 714,77</u>	<u>31 862,27</u>

12.2 Velkojen erittely

	2017	2016
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	194 395,85	11 815,48
Muut velat	40 620,50	9 952,55
	<u>235 016,35</u>	<u>21 768,03</u>

12.3 Siirtovelkojen erittely

	2017	2016
Velat henkilöstölle	479 828,57	509 832,03
Muut siirtovelat	151 627,34	132 866,78
	<u>631 455,91</u>	<u>642 698,81</u>

13. Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	74 630,52	106 388,70
Seuraavina vuosina maksettava määrä	165 829,31	238 087,44
	<u>240 459,83</u>	<u>344 476,14</u>

Arvonlisäverovastuut

Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen		
Konserniyhtykset	370 626,31	951 987,43
Yhteisöintayhtykset	2 369 617,10	2 885 767,00
	<u>2 740 243,41</u>	<u>3 837 754,43</u>
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu		
- 10 v. tarkistuskausi		
Muut ryhmän yritykset	44 718 475,09	55 897 024,33
	<u>44 718 475,09</u>	<u>55 897 024,33</u>

Muut vastuusitoumukset

Merkintäsitoumukset	13 961 906,47	3 198 439,84
	<u>13 961 906,47</u>	<u>3 198 439,84</u>

LähiTapiola Satakunta Keskinäisen Vakuutusyhtiön ja LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, joka määrittelee LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön johtaman ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden varmistamiseksi.

Lisäinformaatiota yhteisvastuusopimuksesta on Riskienhallinnan liitetiedossa kohdassa 2.1 Vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet.

14. Lähipiirilainat ja -liiketoimet (VYL 8 luku 11 § ja KPA 2 luku 7 b §)

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön lähipiiriin muodostaa sen kirjanpitolain mukaiseen konserniin kuuluvat yritykset sekä yhtiöt, joissa LähiTapiola Satakunnalla on huomattava vaikutusvalta (lisätietoa yrityksistä liite 7.1 ja 7.2). Yhtiöiden lisäksi lähipiiriin luetaan LähiTapiola Satakunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja tämän sijainen sekä johtoryhmän jäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet ja yhtiöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät merkittävää äänivaltaa.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön vakuudet ja vastuusitoumukset LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hyväksi on esitetty liitteellä 16. Muiden lähipiiriin kuuluvien hyväksi ei ole annettu vakuuksia eikä vastuusitoumuksia.

Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on ilmoitettu liitteellä 3.

15. Liiketoimintasiirto 30.7.2017

Asiakkaiden liikennevakuutukset suurasiakkaita lukuun ottamatta siirrettiin 30.6.2017 LähiTapiola Vahinkoyhtiön kannasta alueyhtiöihin. Vakuutuskannan luovutuksessa ja liiketoimintasiirrossa LähiTapiola Vahinkoyhtiö luovutti liikennevakuutuksen vakuutuskantaan liittyvät vakuutus sopimukset, vastuuvelan mukaan lukien tasoitusmäärän ja sen katteena olevat varat sekä muut liikennevakuutuksen vakuutustoimintaan kuuluvat varat, velat ja varaukset alueyhtiöille.

LähiTapiola Vahinkoyhtiö merkitsi siirtoon liittyen LähiTapiola Satakunnan takuusuusia 5 765 778,47 eurolla.

	LähiTapiola Satakunta
Liiketoimintasiirrossa siirtyneet erät	
Sijoitusomaisuus kirjanpitoarvoin	50 964 999,47
Sijoitusomaisuus käyvin arvoin	52 857 160,17
Muut saamiset	2 176 155,09
Muut velat	132 601,77
Vastuuvelka	47 242 774,32

Muut liitetiedot

Tulosanalyysi

TULOSANALYYSI

	2017	2016	Muutos	€1 000 Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	26 053	22 181	3 872	17,5 %
Korvauskulut	-16 274	-16 041	-233	1,5 %
Liikekulut	-5 379	-4 837	-542	11,2 %
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	4 400	1 304	3 097	237,5 %
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	1 884	1 362	522	38,4 %
Muut tuotot ja kulut	-323	-129	-193	149,5 %
Liikevoitto	5 962	2 536	3 426	135,1 %
Tasoitusmäärän muutos	-2 822	-167	-2 655	1586,5 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	3 140	2 369	771	32,5 %
Tuloverot ja muut välittömät verot	-719	-471	-248	52,5 %
Kauden voitto	2 421	1 898	523	27,6 %
Liikevoitto	5 962	2 536	3 426	135,1 %
Arvostuserojen muutos	2 334	510	1 824	357,6 %
Kokonaistulos	8 296	3 046	5 250	172,3 %

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma				Riskijakauma		
	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2016
	milj.eur	%	milj.eur	%	milj.eur	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	37,0	34,5	23,3	47,9	37,0	34,5	47,9
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Joukkovelkakirjalainat	33,8	31,5	20,8	42,6	33,8	31,5	42,6
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	3,3	3,0	2,6	5,3	3,3	3,0	5,3
Osakesijoitukset yhteensä	47,6	44,3	13,8	28,4	47,6	44,3	28,4
Noteeratut osakkeet ³⁾	27,5	25,6	12,5	25,7	27,5	25,6	25,7
Pääomasijoitukset ⁴⁾	17,5	16,3	1,0	2,0	17,5	16,3	2,0
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	2,6	2,4	0,4	0,7	2,6	2,4	0,7
Kiinteistösijoitukset yhteensä	22,4	20,9	11,3	23,1	22,4	20,9	23,1
Suorat kiinteistösijoitukset	7,9	7,3	7,8	16,0	7,9	7,3	16,0
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	14,6	13,6	3,5	7,1	14,6	13,6	7,1
Muut sijoitukset	0,2	0,2	0,2	0,5	0,2	0,2	0,5
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	0,0	0,2	0,5	0,0	0,0	0,5
Sijoitukset yhteensä	107,3	100,0	48,7	100,0	107,3	100,0	100,0
Johdannaisten vaikutus ⁹⁾							
Sijoitukset yhteensä	107,3	100,0	48,7	100,0	107,3	100,0	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio

3,6

- 1) Sisältää kertyneet korot
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset
- 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
- 6) Sisältää kaikkentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- 7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- 8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaa kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia, tulee tästä antaa tieto.
- 9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
- 10) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana 'Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä'-rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Netto- tuottojen markkina- arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle					
			2017		2016	2015	2014	2013
			milj. eur	milj. eur	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	1,3	30,8	4,1	5,2	-0,2	3,7	4,8	
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Joukkovelkakirjalainat	1,3	28,3	4,5	6,1	-0,2			
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	0,0	2,4	0,0	0,6	0,1			
Osakesijoitukset yhteensä	2,5	29,2	8,5	4,4	10,7	8,8	13,3	
Noteeratut osakkeet ³⁾	2,0	19,3	10,5	4,5	10,9			
Pääomasijoitukset ⁴⁾	0,4	8,6	4,7	0,6	0,0			
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,0	1,3	3,6	12,0	5,6			
Kiinteistösijoitukset yhteensä	0,6	16,6	3,6	2,5	22,5	0,7	17,6	
Suorat kiinteistösijoitukset	0,2	7,8	2,2	1,2	25,0			
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	0,4	8,9	4,7	5,1	18,9			
Muut sijoitukset	0,0	0,2	3,3	3,5	0,0	0,0	29,5	
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	0,2	3,3	3,5	0,0			
Sijoitukset yhteensä	4,3	76,8	5,6	4,3	6,3	4,5	9,8	
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0			
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	4,2	76,8	5,5	4,1	5,8	4,3	9,3	

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikkentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Satakunta) tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti. Lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettua asetusta ja kirjanpitoasetuksen säännöksiä siten kuin edellä olevassa asetuksessa säädetään sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita. LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön tilinpäätös yhdistellään LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen.

Yleiset tiedot

LähiTapiola-ryhmän johtavana yrityksenä toimii LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola Vahinkoyhtiö, y-tunnus 0211034-2). LähiTapiola Satakunnan tilinpäätöksessä käytettävät konsernitermit tarkoittavat LähiTapiola-ryhmää. LähiTapiola Vahinkoyhtiön kotipaikka on Espoo ja sen tilinpäätös on julkaistu LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä ICT-järjestelmien suunnittelumenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnkorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnkorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulosaikutteisesti) enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan osakkeiden ja osuuskien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonnmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu. Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonnmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Johdannaisopimukset

Johdannaisopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen. Kirjanpidollisesti johdannaisia kuitenkin käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina.

Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi.

Ei-suojaavat sopimukset

Ei-suojaavan tai ei-suojaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Suojauslaskennan soveltaminen

Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisen negatiivinen arvomuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvonnousu kattaa sen. Se osa johdannaisen negatiivisesta arvonnoukosta, joka ylittää suojattavan kohteen arvonnousun, kirjataan kuluksi. Johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus kirjataan tuotoksi suojattavasta tase-erästä kuluksi kirjattuun määrään asti. Jos suojattavasta tase-erästä ei tuloslaskelmaan kirjata arvonnoukosta, ei suojaavasta sopimuksesta kirjata arvostustuottoa tai -kuluja.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kiinteistösijoitusten arvioinnissa sovelletaan IVS:n (International Valuation Standards) sekä hyvän kiinteistöarviointitavan (ns. AKA-kriteerit) mukaisia arviointiperiaatteita ja niiden arviointimenetelmille asettamia vaatimuksia.

Asuntokohteet arvioidaan pääosin vertailukauppoihin perustuvalla kaupp-arvomenetelmällä. Toimitilakohteiden pääasiallisena arviointimenetelmänä käytetään tuottoarvoon perustuvaa kassavirtamenetelmää. Erikoiskohteet arvioidaan kohteeseen parhaiten soveltuvalla markkinaperusteisella arviointimenetelmällä. Valtion asuntolainoin lainoitettujen kiinteistösijoitusten käypänä arvona pidetään aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annetun lain (1190/1993) 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

Arvonnäärityksen tekee Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla joko ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija tai LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy:n asiantuntijat ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan ohjeistamana ja auditoituina.

Osakkeet, osuudet ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletesaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

Zillmerointiperusteet

Zillmerointia ei sovelleta.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

Poistot

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

Huoneistojen peruskorjaukset	5-10 v
ICT-järjestelmien suunnittelukustannukset	5-10 v

Kiinteistöt

Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset	40-50 v
Tavaratalo-, myymälä- ja rakennukset	30-40 v
Teollisuus-, varasto ym. rakennukset	20-30 v
Rakennusten ainesosat, menojäännöspoisto	25 %

Kalusto

Konttorikoneet, -kalusto yms., menojäännöspoisto	25 %
--	------

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaa arvioidaan erikseen. Tuloutettujen arvonorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä, poistoero"

ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Ks. kohta "Poistot".

Verotusperusteiset varaukset

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Pakolliset varaukset

Tuotoista on vähennetty pakollisina eläkevarauksina velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat eläkemenot ja mahdolliset työttömyyseläkemenot, jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen. Muina varauksina tuotoista on vähennetty keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraukset.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verovelat/-saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen välisiin jakotuseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat/-saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvotuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana.

Pääomalaina

Pääomalaina on merkitty taseen vastattaviin hankintahintaan. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkokuluksi ja vastaerä on kirjattu pääomalainan hankintahinnan lisäykseksi.

Muut velat

Muut velat kuin vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nimellisarvoon.

Vakuutustekninen vastuovelka, vahinkovakuutustoiminta

Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan pro rata parte temporis -periaatteen mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksuvastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korvausvastuu

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, jolla pyritään varmistamaan vastuuvelan riittävyys myös silloin, kun vastuuvelkaan oleellisesti vaikuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti.

Vakuutusvalvontaviranomainen vahvistaa tasoitusmäärälle laskentasäännöt yhtiökohtaisesti.

Eläkemuoitoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa, mukaan lukien tuntemattomat vahingot sovelletaan 1,4 prosentin laskuperustekorkoa.

Eläkemuoitoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa käytetään vahinkovakuutuksen referenssikuoolevuusmallia K2016, joka on laadittu Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyönä.

Selostus henkilökunnan eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL -vakuutuksella Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Elossa sekä osalla henkilökunnasta on lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä, jossa etuina ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä kuolemantapauskorvaus omaisille. Lisäeläke kartuttaa eläkettä vuosittain pääsääntöisesti 0,2 prosenttia TyEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta vuosiansiosta. Lisäedun piirissä ovat fuusiohistoriasta riippuen 31.12.2012 mennessä alkaneet työsuhteet 5 palvelusvuoden jälkeen. Lisäeläkettä karttuu koko palvelusajalta.

Toimitusjohtajan ja muiden johtajien eläkeikä on yleinen vanhuuseläkeikä eli 63 - 68 vuotta. Mahdollinen lisäeläketurva on järjestetty lisäeläkkeellä LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

Laatimisperiaatteissa tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat tilikauden ja edellisen tilikauden tuloksen vertailukelpoisuuteen

Liiketoimintasiirrot 30.6.2017

Asiakkaiden liikennevakuutukset suuriasiakkaita lukuun ottamatta siirrettiin 30.6.2017 LähiTapiola Vahinkoyhtiön kannasta alueyhtiöihin. Vakuutuskannan luovutuksessa ja liiketoimintasiirrossa LähiTapiola Vahinkoyhtiö luovutti liikennevakuutuksen vakuutuskantaan liittyvät vakuutus sopimukset, vastuuvelan mukaan lukien tasoitusmäärän ja sen katteena olevat varat sekä muut liikennevakuutuksen vakuutustoimintaan kuuluvat varat, velat ja varaukset alueyhtiöille. LähiTapiola Vahinkoyhtiö merkitsi siirtoon liittyen alueyhtiöiden takuusuuksia.

Vertailukauden luvut eivät ole liiketoimintasiirrosta johdun vertailukelpoisia raportointikauden lukuihin.

Riskienhallinnan liitetiedot

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinnan lähtökohdat

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisten yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti yhtiö huolehtii ja tiedottaa luotettavasti riskeistään sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

Yhtiön riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit	Vakavaraisuuden hallinnan riskit Markkinariskit Luottoriskit Likviditeettiriskit Keskittymäriskit Vakuutusriskit
Operatiiviset riskit	Toiminnan suunnittelun riskit Prosessiriskit Järjestelmäriskit Henkilöstöriskit Juridiset riskit Tapahtuma- ja vahinkoriskit
Toimintaympäristön ja strategian riskit	Yleisen toimintaympäristön riskit Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen riskit Kilpailun luonteen ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit Strategisten valintojen riskit

Ryhmätason erityisriskit

Riskienhallinnan organisointi

Yhtiön hallituksella on kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain yhtiön riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimintasuunnitelmissa sekä valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti yhtiön riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön johto vastaavat yhtiön riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Yhtiön liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Esimiesten tehtävänä on varmistaa, että liiketoimintaprosessin valvonta on riittävää ja että aina on käytettävissä luotettavaa ja ajantasaista tietoa valvonnan tuloksista. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Riskienhallinnan valvonnasta vastaa aina muu kuin operatiivisesta toiminnasta vastaava taho. Valvonta on vastuutettu yhtiön riskienhallintatoiminnolle. Ryhmän aktuaari-, riskienhallinta-, talous-, controller-, compliance- ja taseenhallintatoiminnot sekä sisäinen tarkastus avustavat yhtiön hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnan ja riskien seurannan käytännön toteuttamisessa. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

Ryhmän riskienhallintakomitealla on keskeinen rooli ryhmän riskienhallinnan toimintaperiaatteiden valmistelussa sekä ryhmän riskien seurannassa ja valvonnassa.

Raportointi

Taloudellisen informaation oikeellisuus varmistetaan riittävän ajantasaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla, kattavalla ja ajan tasalla olevalla dokumentaatiolla raportoinnissa käytettävistä laskentamenetelmistä ja järjestelmistä. Lisäksi liiketoimintojen päätöksenteko ja raportointitoiminnot on organisatorisesti eriytetty.

Vakuutustoiminnan riskienhallinta

Yhtiön vakuutustoiminnan riskejä ovat vahinkovakuutustoiminnan riskit ja sijoitustoiminnan riskit.

Vahinkovakuutustoiminnan riskit

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja riskienvalintaan, vastuuvelan riittävyyteen ja jälleenvakuutus suojiin.

Hinnoitteluriskillä tarkoitetaan sitä, että vakuutusmaksut eivät riitä kattamaan vakuutus sopimuksista aiheutuvia korvaussuorituksia ja toimintakuluja. Tärkeimmät hinnoitteluriskit liittyvät käytettyjen tariffimallien riskimaksujen riittävyyteen sekä kannattavuuden ja vahinkojen seurannan prosesseihin sekä niiden huomioon ottamiseen vakuutusten hinnoittelussa ja merkintäpolitiikassa.

Yhtiön vakuutusten merkintäpolitiikka määrittelee sallitut vakuutusriskit. Hallitus hyväksyy vakuutusliiketoiminnan kannattavuustavoitteet ja hinnoittelustrategia ohjaa riskivas-

taavaa sekä oikeudenmukaista hinnoittelua. Vakuutusten merkintäpolitiikan ja hinnoittelustrategian avulla määriteltyjen tavoitteiden toteutumisesta vastaavat yhtiön liiketoimintayksiköt. Hinnoitteluun ja vakuutusmaksutasoon liittyviä riskejä hallitaan raportointi- ja laskentajärjestelmien jatkuvalla kehittämisellä, jotta tarvittavat muutokset maksutasossa saadaan yhä nopeammin korjattua. Erityisen riskialttiita vakuutusriskejä merkitään joko rajoitetusti tai ne jätetään kokonaan merkitsemättä.

Asiakasriskejä hallitaan asiakasvalintaohjeilla, niiden noudattamisen seurannalla, vahinkokesterin käytöllä sekä esimerkiksi vakuutustutkijoiden toiminnalla. Suurien riskikeskittymien vaikutuksia minimoidaan säännöllisellä keskittymien tarkastelulla. Pyrittäessä entistä parempaan asiakasvalintaan ja riskivastaavaan hinnoitteluun, yhtenä tärkeänä keinona ovat liiketoimintayksiköiden ylläpitämät merkintä- ja hinnoitteluvaltuudet.

Ryhmän tutkimusryhmä tutkii, torjuu ja ennaltaehkäisee vakuutustoimintaan kohdistuvaa vakuutusrikollisuutta. Asiakastietojen tarkistaminen ennen asiakasvalintaa ja epäselvien vahinkojen selvittely ovat tärkeä osa tutkimusryhmän toimintaa. Vakavampien tapausten hoito siirretään viranomaisille. Tehokkaalla asiakasvalinnalla on tarkoitus pitää luottotappiot ja korvauskulut tavoitteiden mukaisella tasolla.

Vastuuvelan riittävyysriskillä tarkoitetaan sitä, että vastuuvelkaan varattu määrä ei riitä varausvuoden jälkeen maksettavaksi tulevien korvausten suorittamiseen. Riskin alariskejä ovat mm. inflaatoriski, korkoriski, pitkäikäisyysriski ja ammattitautiriski.

Inflaatoriski liittyy esimerkiksi henkilövahinkojen sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyviin kassavirraltaan pitkäkestoisin korvauksiin. Riski toteutuu, mikäli maksettavien korvausten taso nousee inflaation takia korkeammaksi, kuin on hinnoittelussa ja korvausvastuun laskennassa oletettu, jolloin vakuutusmaksut ja korvausvastuu osoittautuvat riittämättömiksi.

Korkoriski ja pitkäikäisyysriski koskevat lähinnä liikennevakuutuksen pitkäkestoisia eläkeuotoisia korvausvastuita. Vastuita laskettaessa kassavirrat diskontataan perustekoroilla. Korkoriski toteutuu, mikäli tulevaisuudessa ei saada vähintään perustekoron mukaista tuottoa vastuita kattavalle omaisuudelle. Pitkäikäisyysriskillä tarkoitetaan korvausvastuun määräämiseen liittyvän tulevan kuolevuuskehityksen arvioinnin epävarmuutta. Pitkäikäisyysriski realisoituu silloin, jos kuolevuus osoittautuu tulevina vuosina oletettua alhaisemmaksi, jolloin eläkkeitä joudutaan maksamaan odotettua pitempään.

Kirjanpidon vastuuvelan laskuperusteissa määritellään eri vakuutusluokkien vastuuvelan määrätymisperiaatteet. Korvausvastuun diskonttauksessa käytettävä laskuperustekorko (1,4 %) määrätään siten, että se ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa vahinkojen arvioituna selviytymisaikana. Laskuperusteet ovat korkotason ja kuolevuuden osalta sekä muilta määrätymisperiaateiltaan turvaavat. Vastuuvelan riittävyyttä seurataan vuosittain ja tarvittaessa perusteisiin tehdään tarkistuksia. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostaminen eroaa kirjanpidon arvostamisesta. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostamisessa pyritään markkinaehtoisuuteen mm. diskonttaamalla vastuuvelka riskittömällä korkokäyrällä.

Kirjanpidon vakuutusmaksuvastuu määrätään ns. siirtovastuuna pro rata -säännön mukaisesti johdettujen vakuutusluokkakohdaisten kertoimien avulla. Eläkeuotoinen

korvausvastuu arvioidaan Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyössä kehittämällä kuolevuusmallilla, jossa eläkkeensaajan kuolevuuteen vaikuttaa ikä, sukupuoli ja syntymävuosi. Suuret, tietyn euronajan ylittävät vahingot varataan vahinkokohtaisesti osaksi korvausvastuuta. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuu (kollektiivivaraus) määrätään tilastollisesti noudattaen tavanomaisia aktuaarillisia menetelmiä. Turvaavuuksiin lisätään varaamalla varmuuslisä osaksi kollektiivivarausta. Vahinkojen tulevia käsittelykuluja varten tehtävä hoitokuluvaraus määrätään suhteellisenä osuutena varsinaisen korvausvastuun määrästä.

Jälleenvakuutusuojien liittyvät riskit koskevat jälleenvakuutuksenantajien luotettavuutta, suojien hankkimisessa noudatettavia hajautusperiaatteita ja suurten yksittäisten riskikohteiden merkinnässä noudatettavia periaatteita, erityisesti koskien jälleenvakuutusuojien varmistamista ennen ensivakuutusrisikin merkitsemistä. Lisäksi EML-arvioihin (Estimated Maximum Loss) liittyvät arviointivirheet voivat toteutuessaan olla vahingollisia.

Jälleenvakuutusuojien liittyvää riskiä hallitaan yhtiön hallituksen vahvistamien jälleenvakuutusohjelman ja jälleenvakuutusuojien hankintaohjeen avulla. Jälleenvakuutusuojia ja -ohjelmia suunniteltaessa otetaan huomioon vakuutus-kannan rakenne, riskien mahdollinen kumulaatio sekä yhtiön vakavaraisuusasema. Näiden tekijöiden perusteella asetetaan omapäätösraja, joka määrittelee suurimman omalla vastuulla pidettävän määrän yksittäisissä riskeissä.

Sijoitustoiminnan riskit

Hallitus asettaa sijoitustoiminnalle tuottotavoitteen ja riskinoton rajat, joilla pyritään turvaamaan vakavaraisuus ja likviditeettiasema kaikissa markkinaolosuhteissa.

Markkinariskeillä tarkoitetaan varojen ja vastuiden markkina-arvojen muutoksia, jotka johtuvat taloudellisten muutosten kuten korkojen, valuuttakurssien, osakekurssien tai kiinteistöjen arvojen tai arvovaihteluiden (volatiiliteetti) muutoksista.

Sijoitustoiminnan riskeiksi luetaan myös luotto- /vastapuoli- ja likviditeettirisikit. Luotto tai vastapuolirisikillä tarkoitetaan riskiä, että johdannaissopimuksen, transaktion, lainan tms. vastapuoli ei kykene selviytymään velvoitteistaan tai vastapuolen kyky selviytyä velvoitteistaan muuttuu. Likviditeettirisikillä tarkoitetaan rahoituslikviditeetti- tai markkinalikviditeettirisikiä. Edellinen liittyy rahoitustarpeiden ja -lähteiden eriaikaisuuteen ja sen hallintaan. Jälkimmäisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitusomaisuutta ei kyetä myymään riittävän nopeasti vaikuttamatta markkinoiden hintatasoon.

Hallituksen hyväksymässä sijoitussuunnitelmassa kuvataan sijoitustoiminnan tuottotavoite, vakavaraisuustavoite, sijoitusomaisuuden strateginen allokaatio, sijoitus-riskien oton rajat, riski- ja vakavaraisuusasemaa kuvaavat mittarit, sijoitustoiminnan ohjaus- ja raportointiprosessit sekä toimenpiteet vakavaraisuuden turvaamiseksi.

Taseenhallinnan päätettävänä on hallitukselle esitettävän strategisen allokaation mitoittaminen siten, että vakavaraisuus säilyy tavoitellulla tasolla riittäväällä todennäköisyydellä viiden vuoden aikajänteellä ja on mitoitettu huomioiden yhtiön yksilöllinen riskinotto- ja -halukkuus.

Strategisen allokaation muodostamisessa huomioidaan erityisesti korkotason muutoksesta johtuva yhtiön oman pääoman vaihtelu ja siitä aiheutuva riski yhtiön taseelle.

Taseenhallinta seuraa jatkuvasti strategisen allokaation asianmukaisuutta ja valmistelee muutosesityksen yhtiön hallitukselle tarvittaessa. Koska strateginen allokaatio edustaa pitkän aikavälin tavoitteita, sitä muutetaan vain riittävän painavista syistä, jotka liittyvät muutoksiin vakavaraisuudessa, vakuutuskannassa, sijoitusten pitkän aikavälin tuotto- ja riskiodotuksissa, yhtiön asiakashyötystrategiassa tai vakavaraisuusstrategiassa. Taseenhallinnan tavoitteena on varmistaa tehokas ja toimiva markkinariskeille kohdistettujen pääomien käyttö LähiTapiola-ryhmässä sekä toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Markkina-, luotto- ja likviditeettiriskejä mitataan ja seurataan jatkuva-aikaisesti yleisesti käytössä olevilla menetelmillä. Riskejä hallitaan limiiteillä ja hajautuksella.

Sijoitustoiminnan liikennevalot ovat vakavaraisuus-seurannan keskeinen työkalu. Vihreä valo tarkoittaa tilannetta, jossa omaisuudenhoitajat voivat toimia sijoitussuunnitelman normaalien limiittien mukaan. Keltainen valo liittyy tilanteeseen, jossa sijoitussuunnitelman puitteissa tapahtuvat sijoitusriskien lisäykset tai neutraali sijoitusallokaatio eivät ole hyväksyttäviä taseen riskillisyyden kannalta. Punaisen valon tilanteessa taseen riskillisyyden on liian korkea ja tarvitaan aktiivisia riskien vähentämistoimia. Keltaisen ja punaisen valon riskiasemassa määritellään tiukennetut rajoi-dukset sijoitusriskeille ja mahdolliset riskien vähentämistoimenpiteet.

Pitkän aikavälin markkinaskenaarioiden vaikutusta vakavaraisuuteen ja yhtiön toimintaan tarkastellaan vuosittain laadittavassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA).

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Juridiset/oikeudelliset riskit ja tapahtuma-/vahinkoriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toiminnan suunnittelun riskeillä tarkoitetaan vuosisuunnittelun valintoihin, tavoiteasetantaan ja liiketoiminnan muutostilanteisiin sisältyviä riskejä. Operatiivisten riskien hallinnan lähtökohtana on pyrkiä ehkäisemään riskien toteutumista ja minimoimaan riskeistä aiheutuvia vahinkoja.

Operatiivisten riskien hallinnan keskeisimmät osa-alueet ovat riskien kattava tunnistaminen, arviointi ja raportointi eri organisaatioissa ja eri riskialueilla sekä toiminnan laadun ja oikeellisuuden varmistaminen valvonta- ja kontrollitoimenpiteillä. Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenettelyllä vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Kartoituksissa tunnistetut riskienhallintatoimenpiteet kytketään osaksi eri liiketoimintayksiköiden vuosisuunnitelmia. Prosesseihin sisältyvien valvonta- eli kontrollitoimenpiteiden avulla varmistetaan toiminnan oikeellisuudesta ja laadusta. Osana operatiivisten riskien hallintaa yhtiö kirjaa toteutuneet riskit ja läheltä piti –tapahtumat sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet ryhmän riskitapahtumarekisteriin. Toiminnan häiriöiden ja virheiden sekä operatiivisten riskien aiheuttaminen tappioiden raportointi viranomaisille toteutetaan asetettujen vaatimusten mukaisesti. Yhtiön toiminnan jatkuvuuden hallinta varmistetaan jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien säännöllisellä arvioinnilla, testauksella ja päivittämisellä. Lisäksi jokaisesta hankkeesta, projektista ja

merkittävästä liiketoiminnan muutostilanteesta laaditaan aina erillinen riskikartoitus. Yhtiö on vastuussa toimintansa asianmukaisesta järjestämisestä, niihin kuuluvista velvoitteista ja toiminnan jatkuvuuden hallinnasta myös kaikkien ulkoistettujen toimintojensa osalta.

Operatiivisten riskien hallitsemiseksi on lisäksi erillisiä menettelytapoja ja ohjeistuksia mm.:

- prosessirisikien hallintaan
- järjestelmäriskien hallintaan
- juridisten riskien hallintaan
- turvallisuusriskien hallintaan
- tietoturvariskien hallintaan
- hankkeiden ja projektien riskienhallintaan
- vakuutettavissa olevien riskien hallintaan (oma vakuutusurva)

Toimintaympäristön ja strategian riskien hallinta

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen, kilpailun luonteen ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmänä toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit.

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät riskit kartoitetaan ja niiden merkittävyys arvioidaan vuosittain vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä. Menettelyinä on ohjeistettu itsearviointi. Tunnistetuttujen riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi vastuulliset tahot suunnittelevat ja toteuttavat riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana organisaatio-osien vuosisuunnitelmia. Oleellinen osa strategisten riskien hallintaa on strategisten kehityshankkeiden yhteydessä toteutettava riskienhallintatyöskentely. Riskitilannetta käsitellään säännöllisesti hankkeiden ohjausryhmissä.

Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperiaatteet

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vahinkovakuutuksen liikevaihto

- = Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + Muut tuotot

Vahinkovakuutusyhtiön tulosanalyysi

Vakuutusmaksutuotot

Korvauskulut

Liikekulut

Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta

Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset

Muut tuotot ja kulut

Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista ¹

Liikevoitto tai - tappio

Tasoitusmäärän muutos

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Tuloverot ja muut välittömät verot

Vähemmistöosuudet ¹

Tilikauden voitto tai tappio

¹ Koskee konsernitilinpäätöstä

Hallituksen toimintakertomuksessa liikevoitosta (-tappiosta) käytetään termiä liiketulos ja tilikauden voitosta (tappiosta) termiä tilikauden tulos.

Kokonaistulos

= Liikevoitto tai -tappio

+ Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonorotusrahaston muutos

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz:in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

= Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa

+ Arvonmuutokset kirjanpidossa

+ Arvostuserojen muutos

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin.

Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistösijoituksiin.

Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.

Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset,

kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)

Liikevoitto tai -tappio

+ Korkokulut ja muut rahoituskulut

+ Perustekorkokulu

+ Arvonorotusrahastoon/käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonorotus/peruutus

+ Sijoitusten arvostuserojen muutos

= Taseen loppusumma x100

- Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka

+ Sijoitusten arvostuserot

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Vahinkovakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja/tai mahdolliset muut korvausvastuuerät. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, esimerkiksi tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus. Henkilökuntaan kuuluvaksi lasketaan ne henkilöt, joille maksetaan tilikauden aikana palkkaa.

Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhte

Vahinkosuhte prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhde

$$= \frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Yhdistetty kulusuhde

Yhdistetty kulusuhde prosentteina

= Vahinkosuhde + Liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

= Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) + Liikekulusuhde

Riskisuhde (hallituksen toimintakertomus)

Riskisuhde prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina

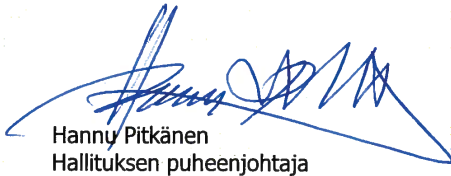
$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja, ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Toimintakulusuhde prosentteina (hallituksen toimintakertomus)

$$= \frac{\text{Liikekulut + Korvaustoiminnan hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 2017 allekirjoitukset Porissa 8. päivänä maaliskuuta 2018.

Hanny Pitkänen
Hallituksen puheenjohtaja

Matti Vanhakartano
Hallituksen varapuheenjohtaja

Hannes Heiskala

Matti Hiekka

Timo Junnila

Alf Ojala

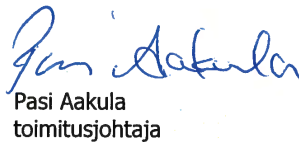

Matti Peurala

Arto Suni

Marjo Yliluoma

Pasi Aakula
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Porissa 9. päivänä huhtikuuta 2018

KPMG Oy Ab

Mikko Haavisto
KHT

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön (y-tunnus 0137458-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Yhtiölle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT**

**KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

1 Vakuutustekninen vastuuelva (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 35)

Vakuutusyhtiölain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuuelva on taseen velkojen merkittävin erä.

Vakuutusteknisen vastuuelvan laskennan perustana on monimutkaisia vakuutusmatemaattisia laskentamalleja ja johdon harkintaa edellyttäviä oletuksia, jotka liittyvät mm. eläkemuo-toisissa vakuutuslajeissa vakuutettujen eliniän odotteeseen ja käytettävään diskonttauskorkokantaan.

Vastuuelvan laskenta perustuu useiden eri tietojärjestelmien tuottamiin tietoihin ja niiden yhdistelyyn. Tietokannat ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria.

Vastuuelvan merkittävin riski on vastuuelvan riittävyys suhteessa korvausvastuuseen. Eläkemuo-toisten vahinkojen korvausvastuun laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittäminen ja vahinkotapahtumien arviointi on tehtävä turvaavasti.

Näiden tekijöiden perusteella vastuuelva on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olen-naisen virheellisyysriski.

Tilikauden aikana yhtiöön siirrettiin liiketoiminta-siirrolla merkittävä liikennevakuutuskanta, mihin sisältyy merkittävästi eläkemuo-toisia vahinkoja. Siirron oikeellisuudella on huomattava merkitys yhtiön vakuutustekniseen vastuuelvaan.

Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuelvan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja laskentaprosessia.

Vakuutusmatemaatikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta, muun muassa arvioimalla erityisesti kollektiivivaruksen ja korvauskä-sittelyvarauksen laskentakaavojen loogisuutta.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuelvan kirjanpi-dollisen käsittelyn asianmukaisuutta ja arvioineet vastuuelvaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Olemme arvioineet liiketoimintasiirtoon liittyviä pe-riaatteita ja menetelmiä. Lisäksi olemme varmen-taneet siirron käsittelyn asianmukaisuutta ja oikeel-lisuutta.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT**

**KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

2 Sijoitusten arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 33–34)

Sijoitusomaisuus on taseessa merkittävin varallisuuserä.

Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintamenuon tai, kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn hankinta-arvoon tai edellä mainittuja alempaan käypään arvoon.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään sijoitusten kirjanpitoarvojen lisäksi sijoitusten käypä arvo sekä sijoitusten nettotulos käyvin arvoin.

Omaisuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti määritettyihin käypiin arvoihin. Sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden omaisuuserien ja instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista; näitä ovat esim. pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

Sijoitusomaisuuden huomattavan tasearvon sekä sen arvostamiseen liittyvän harkinnan-varaisuuden johdosta sijoitusomaisuus ja sen esittäminen on määritelty tilintarkastuksen kannalta eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

Olemme arvioineet yhtiön soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden, johdannaisien ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

Tarkastuksen yhteydessä olemme myös verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätöiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksesamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2013 alkaen yhtäjaksoisesti 5 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Pori 9. huhtikuuta 2018

KPMG OY AB

Mikko Haavisto
KHT